

Velja po pošti:

za celo leto naprej .. K 50—
za en mesec .. „ 4 50
za Nemčijo celoletno .. „ 55—
za ostalo inozemstvo .. „ 60—

V Ljubljani na dom

za celo leto naprej .. K 48—
za en mesec .. „ 4—
V pravi prejemni mesečno .. 3 50

Sobotna izdaja:

za celo leto .. K 10—
za Nemčijo celoletno .. „ 12—
za ostalo inozemstvo .. „ 15—

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petstvarica (50 mm široka in 3 mm visoka ali sje prostor)

za enkrat .. po 50 v
za dva- in večkrat .. „ 45 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:

Enostolpna petstvarica K 1—
Izhaja vsek dan izvenredni oddaje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vsaki red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nevrnjenih pism se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.311, bosn.-horo. št. 7553. — Upraviškega telefona št. 50.

Poštena beseda.

Dunajska »Information« priobčuje: Knezoškof v Ljubljani, dr. Jeglič, je resničen in pravi duhovnik katoliške Cerkve. Ves živi le veri, človekoljubju in miroljubnosti. Če hočemo, je celo gorečnik za najstrožji red in pravno življenje, za delavnost in pridnost. Nikoli ni ustnicam tega cerkvenega kneza ušla beseda sovraštva ali sovraštva proti vernikom druge narodnosti. On pozna le enakopravne ljudi in narode pred Bogom in pred svetnimi oblastmi. Nauke katoliške Cerkve in njih visoki, pravni, vsečloveški duh spoštuje nad vse. Njegovi škofljani ga visoko čislajo. Mnogi izmed njih so mu delali krivico, niso umeli njegovih plemenitih težej — sedaj je to minulo. Najliberalnejši, najradikalnejši, najdemokracijejši se združujejo s konservativci v enodušnem spoštovanju. Noben škof v Avstriji ne zavzema takega stališča.

Vse to zgledega in vzornega, edinole svojemu poklicu živčnega dobrodelnega in ljudomilnega škofa ni zavarovalo pred napadi z nemško-liberalne strani. Nakopal si jih je, ker je imel pogum povedati, da ni le zvest sin cerkve, marveč tudi zvest sin svojega naroda, in ker želi svojemu narodu tisto svobodo in samostojnost, ki jo drugi narodi v Avstriji in izven nje že imajo. To naj bi bil crimen? Pred kom? Pred prestolom našega Boga, ki pozna le enake ljudi in narode? Pred veličanstvom države, katere temeljni zakoni začno z besedami, da so pred njo vsi državljani enaki?

Preoblastni, kakor so že naši lažiliberanci, hočejo predpisovati škofu, kaj in kako naj govori, kaj in kako naj misli, prepovedati mu hočejo njegovo narodno mišljenje in mu vsiliti tisto, katero so zanj sami priredili. To imenujejo »svobodomiselnost«! Na srečo je moč tistih uzurpatorjev, ki menijo, da morejo iz svojih uredniških izb urejati in ukazovati narodna in verska čustva Avstrijcev, davno strta in opravičiti imamo pač le s poznejšo vzplamenitvijo minule diktature; ko vidimo krčevita priredavanja da se okleveta Jegliča.

Nobenega razloga ni, da bi ga poklicali k redu, pač pa bi se bilo to spodobilo nasproti nekemu drugemu duhovnemu članu gosposke zbornice, ki se je žal dal zapeljati, da je v javni seji rabil proti češkemu narodu, kateremu je sam osebno dolžan največje hvaležnosti, besede, kakoršnih se mora ogibati vsak pravično misleč človek, tembolj pa učitelj in duhovnik na tako odličnem in ugodnem stališču. Govor, ki ga je imel ta gospod kot par, je grešil ne-le proti tradicijam naše prve zbornice, ne samo proti miru v deželi Češki, marveč tudi proti duhu in naukom katoliške Cerkve. Knezoškof Jeglič je gmotno reven cerkveni knez, ki svoje skromne dohodke porablja in razdeljuje v dobrodelne svrhe.

Kako neskončno visoko stoji dr. Jeglič kot človek, kristjan in duhovnik! Inozemstvo pa bo nasprotno slišalo, bralo in verjelo. Njemu se poroča iz Avstrije le slabo, neresnično in narobe in potem sodi. Tu je resnica še vedno psica, ki mora v ato, dočim se laž šopiri in ponaša na trgu ter jo ščitijo, podpirajo in razvajajo. Zares je vemo, kaj se mora zgoditi in kaj priti, da se temu zlu enkrat napravi konec.

Deželna ustava, deželno gospodarstvo in dr. Susteršič.

Fran pl. Šuklje.

VII.

Epilog.

Poslavljam se od g. dr. Susteršiča. Priznam, da ocena delavnosti mojega naslednika na slavnem stolu kranjskih deželnih glavarjev nikakor ni bila laskava; celo tega ne zanikujem, da se ga v svoji kritiki nisem baš lotil z glave-rokavicami. Ali to ni moja krivda. Reči so prikipele do la in ugnjezdilo se je toliko nesnage v deželnem gospodarstvu, da sem primoran bil v svoji vesti, kot izkušen poznavalec deželne uprave in njenih koristi dvigniti

svoj glas ter pred vsem svetom odločno ugovarjati proti sramotnemu načinu, po katerem se pod deželnim glavarjem dr. Ivanom Susteršičem ustava in pravica krati in krši v deželnem dvorcu ter ogroža kulturna in gmotna bodočnost dežele in njenega prebivalstva.

Pač ima polom dr. Susteršiča nekaj tragičnega v sebi, kar skoraj razorožuje rahločutnega ocenjevalca. Kako velik vsaj na videz je bil mož stoprav pred enim letom! Brez globoke naobrazbe, celo brez posebne politične nadarjenosti, toda sila prekanjen in lokav, brezobziren obenem do brutalnosti, mojster v parlamentarni taktiki in nad vse izveden v političnih intrigah ter znal si je pridobiti v siromašnem razcepljenem dunajskem parlamentu veljavo kakor nikoli pred njim noben slovenski poslanec. Ministri so ga imeli za nevarnega nasprotnika ter vsled tega ga niso marali dražiti. Stürgkha je strahoval, slabotni bivši deželni predsednik kranjski pa je kar strepetal pred njegovo silovito impetuznostjo. Mogočen je bil tudi v svoji stranki, katera zastopa pretežno večino našega naroda. Niso ga sicer ljubili, toda verovali so v njegovo uplivenost ter klanjali se njegovemu političnemu vodstvu in to še celo tedaj, ko se je od njega že bil ločil njegov boljši duh, dr. Jan. Ev. Krek, kateri je, spoznavši svojstva in namere Susteršičeve iz prijatelja in zagovornika prelevil se v odločnega protivnika in obtožitelja. Toda zapeljan od častihlepija in nebrzdanega napuha je uničil dr. Susteršič sam in z lastno roko svojo pozicijo. Odkar je bila izbruhnila svetovna vojska, na katero je bil na vse pretege ščuval in hujskal, ni več poznal mej svoji oblastnosti. Naravnost smešni napad na državne poslance, radi tega ker baš njega niso marali voliti v delegacije, pomenja začetek njegove katastrofe. Danes pa smelo trdim: Nikoli se na Kranjskem, da na celim Slovenskem, noben politik niti tako ljuto sovražil od naroda kakor nekdanji njegov razvajenec, sedanjí deželni glavar Kranjski. Docela je izgubil in zaigral javno zaupanje in nikoli si ga več pridobiti ne more. Razpršena in v tla zbita je stranka njegova, niti prikazati se več ne sme v javnosti. Ako se danes razpiše nove volitve, so z apodiktično gotovostjo izgubljeni vsi mandati te frakcije, niti on niti kateri si bodi pristaš njegov se več ne povrne v ono deželno dvorano, jer je bil Susteršič gospodoval s toliko samosvestjo!

Zakaj pa — utegne me kdo vprašati — navajati tukaj stvari, katere vendar v deželi pozna vsak človek, ako količkaj z zdravimi očmi si ogleda naše politične razmere in razvoj nadvladajočih narodnih idej??

Glejte, visoko dostojanstvo je, stati kot deželni glavar na čelu vojvodine Kranjske. Ponašati se more s sijajnim brojem znamenitih prednikov. Počenši z Rudolfinom iz Hrušice s katerim se l. 1261 začena vrsta zgodovinsko dokazanih deželnih glavarjev, koliko slavnih prednikov ima dr. Susteršič! Frankopan in Niko Jurišič, Kocijajnar, ta slovenski Valenštajn, Lenkovič in Herbert Turjaški — vodili in branili so deželo kot njeni deželni glavarji. Niso zgolj uživali vladarske milosti, marveč mogli so se upirati tudi na zaupanje svojih sodelavcev ali vsaj onih krogov, kateri so po tedanjih odnošajih imeli pravico, govoriti imenom dežele. In baš zaupanje naroda, v veliko večji meri nego vladarjeva naklonjenost, mora biti trdna podlaga uspešnemu delovanju deželnega glavarja. Dr. Susteršič pa je popolnem zapravil dragoceni zaklad javnega zaupanja, — zakaj še do današnjega dne posedla na glavarjevem sedežu, do katerega več nima noben moralne pravice?

Jasna so dejstva, s kojih govorim, jasne so njih umstvene posledice, toda prečudni »gentleman«, kateri dandanes še posedla v deželnem dvorcu, se bore malo zmeniti za jednaka razmotrivanja in premišljevanja. Gluha se dela in slepega za prevrat, kateri se je vršil ter se še vrši po deželi. Z besedami s časnikarskimi raz-

pravami se mu ne pride do živega. Kaj opravijo bezgove kroglice proti debelo-kožnemu nosorogul? Drugače torej treba govoriti, da razume tenkočutnejš Susteršičeve pasme!

In tako resno, odločno besedo more spregovoriti le cesarska vlada. Do nje se obračam, do ljubljanske deželne vlade, katera je dosihmal kot tajno pokroviteljica nemo in apatično prisostvovala vsej monstroznosti glavarjevega režima, nič manj pa do osrednje vlade na Dunaju, katera je, zapeljana po podlih netočnih in strankarsko pobarvanih poročilih podrejenih ljubljanskih oblastev istaklo molče podpirala glavarjeve nasilnosti. Zopet se čujejo govorice, da namerava ministrski predsednik se baviti z reformo državne uprave. Integrujoč del te državne uprave pa je brezdvomno tudi takozvana »avtonomna« uprava. Kaj koristijo državi in prebivalstvu na Kranjskem vse, dasi prepotrebne spremembe pri okrajnih glavarstvih in pri deželni vladi, ako se poleg njih nedotanih pušča Avgijev hlev v deželnem dvorcu! Predpogoj pametni koreniti reformi naše uprave je in ostane odstop sedanjega deželnega glavarja in deželne odbora.

Da se pa doseže ta odstop, zakonitim potom in brez nasilnosti drugega ni treba kakor da se po več nego štiriletnem odmoru zopet skliče deželni zbor vojvodine Kranjske. Zborovanje njegovo je tem nujnejše, ker je ljudstvo sila vznemirjeno vsled nekontroliranega deželnega gospodarstva, ker ne zaupa več deželnemu odboru ter odločno zahteva jasen obračun s sedanjimi upravitelji. Mogoče, dasi precej neverjetno, da se posreči deželnemu glavarju, na podlagi neovrženih števil in jasnih neskaljenih računov razdolžiti in opravičiti samega sebe in svoje pomagače v deželnem odboru. V tem slučaju — mirna Bosna! Ali pa nastopi druga možnost in opravičevalni poskus se izjalovi, potem bo deželnozbornska večina, kateri se gotovo pridružijo poštenjaki vseh strank v deželni sobani, brezdvomno našla primerna sredstva, da krivce obsodi ter konec napravi neznosnim razmeram v deželni hiši.

Tedaj pozivljam cesarsko vlado, naj skliče čim najhitreje deželni zbor vojvodine Kranjske k rednemu zasedanju. To bodi tudi ob enem odgovor vladin na najnovejšo insinucijo našega slavnega deželnega odbora. Vladujoča trojica Lampe-Pegan-Zajec baje zahtevata od vlade, naj jej kot rabelj služi pri stranguliranju občinske samouprave. Videli bomo, kaj poreče deželna vlada na to brezstidno terjatev. Po njenem odgovoru bode naš narod že v naprej mogel slutiti, koliko resnobe je pripisovati Hussarekovim načrtom o upravnih in ustavnih reformi.

Sicer pa — in s tem sklepam — se bode pri novih volitvah jasno izkazalo, da je g. dr. Susteršič popolnoma tla zgubil med slovenskim narodom, kateri se s studom obrača od vojnih hujskačev in denuncijantov, od političnih varalic in narodnih odpadnikov!

Zakon o odškodnini po krivici preganjanim civilnim osebam.

Te dni je stopil v veljavo zakon o odškodninski dolžnosti države nasproti civilnim osebam, ki so v tej vojni po krivici trpele škodo.

Člen I. določa primerno odškodnino za slučaj, ako je bila kaka civilna oseba po kakem pripadniku vojaškega stanu ali na njegov ukaz umorjena ali težko poškodovana. Izključeni so slučaji zakonitih usmrtilcev, potem slučajji, ki se pripete v nastopu proti dejanjem, ki so pod smrtno kaznijo prepovedana, kakor tudi slučajji, ki nimajo z izvrševanjem službene oblasti nobene zveze.

Člen II. določa odškodninsko dolžnost države nasproti civilnim osebam, ki jih je kaka civilna ali vojaška oblast iz vojaško ali državopolitijskih ozirov po krivici imela več nego tri mesece zaprte, konfini-

rane ali internirane. Beguncev se ta zakon ne tiče. Do odškodnine nimajo pravice osebe, glede katerih je obstajal utemeljen sum, ki se kasneje ni ovrget, ali ki so nastop oblasti povzročile nalašč ali po vsled posebne brezbriznosti.

Odškodnina je varna pred rubežnijo, izvzemši vzdrževalninske terjatve. Odškodninska pravica se more podedovati, ako jo je potrdil minister ali je vložena tožba proti državi. Razen tega obstoja omejena dedičnost za bližnje sorodnike umorjenega ali poškodovanega. Stroški za pozkušeno ozdravljenje ali rešitev življenja se povrnejo v vseh slučajih.

Postopanje za dosego odškodnine je dvojno: upravno in sodno. Najprej se mora stranka v teku dveh let obrniti na domobranskega oziroma notranjega ministra z zahtevo, da ji prostovoljno prizna odškodnino. Ako v šestih mesecih ne dobi odgovora ali pa je le-ta nezadovoljiv, more v roku treh mesecev nastopiti pravno pot. Tožba se vložijo na pristojno višje deželno sodišče, odkoder je odprta pot na najvišje sodišče. Pravdno postopanje se ravna po civilnopravnem redu. Pod pogojem vzajemnosti se prizna odškodnina tudi inozemcem.

Poseben zakon, ki je istotako stopil v veljavo te dni, določa odškodnino za preiskovalni zapor. Državno odškodnino morejo zahtevati osebe, ki jih je kako civilno sodišče radi kaznivih dejanj, ki spadajo v njegovo sodstvo, spravilo v zapor, a so bile kasneje oproščene oziroma se je ustavilo preganjanje proti njim ali če iz vsega početka ni bilo utemeljenega razloga za odreditev zapore ali če se je sum tekom kazenskega postopanja ovrget. Ako je prizadeti nalašč ali vsled velike nemarnosti sam povzročil, da so ga zaprli, mu gre odškodnina le tedaj, ako se je preiskovalni zapor protipostavno podaljšal. Odškodnina se more odreči v vseh slučajih, ako je bil prizadeti oproščen le vsled nezvestnosti, če je pripravljal zločin, če je zakrivil veliko nepoštenost, nemoralnost ali posebno zlobnost, če so ga tekom preiskovalnega zapore jeli preganjati tudi zaradi kakaga drugega kazniviga dejanja, ki bi bilo zapor opravičilo in glede katerega se sum ni ovrget. Končno tudi tedaj, ako je stal prizadeti ob aretaciji pod policijskim

Odškodnina gre le za sodni ali policijski zapor, ki je prešel v sodnega ali ako se je postavno dopustna doba podaljšala. Za zapor v vojaškem kazenskem postopanju se prizna odškodnina le osebam, ki spadajo glasom § 14. v. k. p. r. za domobranstvo ali vsled ustave civilnih sodišč pod sodstvo vojaških sodišč. Odškodnina se prizna samo v izmeri gmotne škode, ki jo je kdo v resnici utrpel. Odškodnina je le deloma zarubljiva, more se prenesti na drugo osebo in podedovati.

Baltiško pustolovstvo.

Pod tem naslovom piše berlinski »Vorwärts«:

Dodatne pogodbe brestovskega nemiru so se podpisale in s tem se nadaljuje pot, pred katero je socialna demokracija vedno svarila. Že znana točka novega dogovora je odpoved moskovske vlade na vrhovno oblast nad Estonsko in Livonsko. S tem naj se ustvari možnost, da se baltške pokrajine združijo pod žezlom pruskega kralja. Z nadaljnjimi določbami se bomo pečali, ko se uradno objavijo.

Neke vrste predslavje za podpis dodatnih pogodb je bil pivski večer pruskih trirazrednih gospodov v Mitavi, na katerem so Viliama II. proglasili za vladarja Baltika. Nekateri desničarski listi so vsled naše mile kritike nad tem nezasišanim dogodom zelo vznevoljeni. Vprašali bi jih, kaj bi bili, pač porekli, ako bi bili vrtimberški poslanci v Vilni proglasili vojvodo Uracha za vladarja na Litvanskem ali če bi se bila deputacija nižjeavstrijskega deželnega zbora odpravila na pivsko potovanje v Varšavo, da bi cesarja Karla proglasila za poljskega kralja!

Mitavska državna igra pruskih trirazrednih gospodov se je komaj mogla zgačiti brez vednosti in privoljenja državnega vodstva. Glavni odsek državnega zbora sa

ne sme sniti, da ima proračunski odsek pruske poslanske zbornice prosto roko. Državnemu vodstvu popolnoma zadostuje, da si je preskrbelo pritrditve gospodov Gröberja in Wiemerja, čeravno ali bolje — baš zato, ker ve, da se javlja v centru in v napredni ljudski stranki proti tej politiki najkrepkejša opozicija. Ta opozicija se mora s socialno demokracijo vred ovreti, da ne bi mogla pravočasno izreči svojih svaril; omeji naj se na to, da obhaja govor gospoda Solfa, ki so ga očitno pustili govoriti, ne da bi mu dali veti, kaj se uganja pod roko.

Gospod Solf naj je rekel, da namerna Nemčija uresničiti samoodločbeno pravico ruskih obrobni narodov. Kako je s to samoodločbeno pravico, naj danes pokažemo samo na dveh majhnih zgledih.

Finska naj kakor znano postane po pravici do samoodločbe monarhija z enim ali drugim nemškim princem na čelu. Petrograjska »Novaja Gazeta« zelo nazorno opisuje, kako je prišlo do tega sklepa. V deželnem zboru, iz katerega so domalega pometli vse socialiste, je tehničar do zadnjega trenutka omahovala ter se je nagnila na korist monarhije šele, ko je ministrski predsednik izjavil, da postane monarhija dejstvo, ako ne po sklepu deželne zbornice pa po drznem činu armade. Šele to je dalo večino za monarhijo.

O dogodkih na Poljskem piše gotovo nesumljiva »Mitteleuropa«, kako nemške oblasti v Varšavi še vedno izvajajo strogo cenzuro in onemogočujejo vsak odkrit izraz javnega mnjenja; tako poljsko časopisje v kraljevini ni v položaju, da bi se izrazilo o Kurski. Tem glasnejše in brezobzirnejše zastopa poljsko stališče tudi v tem slučaju galsko časopisje. Iz tega nastaja čuden stvarni položaj, kajti v Galiciji so danes čisto drugače orientirani nego v kraljevini Poljski in vedoma uganjajo opozicijo proti čeli nemški vladni politiki. Glas galskega časopisja torej ne more veljati kot splošno poljski, a po zaslugi tistih, ki izpodvezujejo svobodo javnega mnjenja v ostali Poljski, ima videz, kakor bi govorilo v imenu Varšave.

Zaključek glede baltskih pokrajin nastaja ob sebi. Nobenemu človeku na Nemškem in na celem svetu ne boste hoteli resno natvežti, da bi imelo vsajanje baltskih baronov kaj skupnega z resnično voljo prebivalstva. Kaj prebivalstvo v resnici hoče, ne vemo in tudi ne bomo zvedeli, dokler namesto vojaške nasilne vlade ne nastopita red in demokracija in polna svoboda besede. Po dosedanjih izkušnjah se da pa s precej veliko gotovostjo sklepati, da utegne biti to, kar prebivalstvo hoče, ravno nasprotno od onega, kar hočejo obsovaženi baltski baroni.

Ce postane Viljem II. vojvoda Baltika, se to ne bo zgodilo le proti volji narodov, ki so z nami še v vojni, marveč najbrže tudi proti volji Kuroncev, Livoncev, Estoncev in čisto gotovo tudi proti volji zelo velikanskega nemškega naroda. Tu nastane ob sebi vprašanje: Ali stoji novi prestol na tako trdnem temelju, da bi mogli povabiti pruskega kralja, nemškega cesarja, naj sede nanj?

Ali naj se vojna nadaljuje v nedoglednost zato, da Viljem II. postane in ostane vojvoda Baltika? Ali naj ostanejo nemški družinski očetje še leta po vojni v baltskih pokrajinah v varstvo vojvodske stolice, da je »nepokorno« prebivalstvo ne prevrne?

Z ozirom na vsako teh treh smeri je zavzeti pravce usodepolni. Vojni položaji ni tak, da bi nudil gotovo upanje, da bomo mogli entento končno prisiliti na priznanje novih oblastvenih razmer na vzhodu. Nemški narod pa hoče imeti mir in se poživlga, spodobno rečeno, na vse namišljene koristi politike obrobni držav, ako more brez njih dobiti mir le en sam dan prej.

»Koristne dodatnih pogodb in njihovih učinkov pa s tem še nikakor niso izčrpane. Ako bo vojna še dalj časa trajala, bomo morali računati z novim preobratom na Ruskem in z ustanovitvijo vlade, ki bo brestovskemu miru z vsemi njegovimi dodatki odrekla priznanje. Kaj potem? Potem stojimo pred vprašanjem, ali naj te pogodbe revidiramo, da dobimo z Rusijo trajen mir, ali pa naj ivergamo novo vzhodno fronto. Če bo pa takrat sedelo na prestolih obrobni dežela toliko in toliko nemških princem in nemški cesar sam, potem nam bo prva pot zaprta in le druga, pot nove nasilne odločitve, ostane odprta.

Ako bi imel nemški cesar dobre svetovalce, ki mu rekli, da s sprejetjem baltskega vojvodskega klobuka v Nemčiji več izgubi, nego more v baltskih deželah pridobiti. Teh dobrih svetovalcev pa menda ni, kajti drugače stvari ne bi bile mogle tako daleč priti kakor so že prišle. Mi pa imamo dolžnost, da o tem povedemo, da se na oči vseh naših mestnih celokupnega političnega stvari in da se razpoloženja v naši državi pogubni zaradi.

Italija in beneški Slovenci.

Iskrenost propagande proti monarhiji nam kaže v pravi luči sledeče tajno poročilo kr. italijanskega kora karabinierjev iz Verone, z datumom Videm, dne 4. 12. 1912.

To tajno poročilo je bilo vrhovno poveljstvo ob priliki naše ofenzive proti Italiji meseca oktobra-novembra 1. 1917 med drugimi uplenjenimi akti. Peča se z dr. Otokarjem Rybačom, odvetnikom in slovenskim politikom v Trstu, ki je baje — po poročilu italijanskega glavnega konzula v Trstu, Karla Gallija — pred svetovno vojsko propagiral slovensko idejo med Slovenci v Čedadu in okolici. Poročilo se glasi:

»V naslednjem se predale poročilo kr. glavnega konzulata v Trstu o gotovem Otokarju Rybaču, slovenskem političnem agitatorju, v svrhu strogega nadziranja istega gospoda in ugotovitve namena njegovih pogostih izletov v Čedad in okolico. Tozadevne preiskave se morajo voditi z največjo previdnostjo, da na ta način ministrstvo notranjih zadev dobi sredstvo za izgon tega tujca v slučaju, da se informacije tržaškega konzulata potrdijo. Tozadevna poročila se pričakujejo do 18. t. m. Iz dobrega vira sem izvedel, da se v Trstu stanujoči odvetnik dr. Otokar Rybač, slovenski deželni svetovalec in delavni politični agitator, vozi šestokrat v Videm in cd tu v Čedad in okolico. Namen njegovih voženj je, delati slovensko propagando med prebivalstvom okraja Čedad za vsak slučaj — bodisi za njegovo eventualno nadzorovanje ali pa kako drugo ukrepitev v tej zadevi — javljam Vašemu preblagorodju, da je dr. Otokar Rybač za časa italijansko-turške vojske toliko na zborih, kolikor v slovenskih časopisih, posebno v člankih tržaškega dnevnika »Edinost« zasrnoval naše dežele, našo kr. vlado in naše vojaštvo.«

Med uplenjenimi akti o priliki naše ofenzive proti Italiji meseca novembra-decembra 1917 se nahaja tudi sledeče tajno povelje stotnije karabinierjev z datumom Videm, dne 16. decembra 1912 zaradi ubega treh italijanskih vojakov, ki so baje vsled slovenske propagande zapustili vrste italijanske vojske.

»Strogo tajno! Zapovedništvo 3. alpinskega polka je v svojem poročilu na kr. divizijo v Bologni o priliki ubega treh vojakov letnika 1891 poudarilo, da se da deloma iz okoliščin ubega samega, deloma iz vsebine ubežencev pozabljenih spisov sklepati, da se je izvršil ubeg v medsebojnem sporazumljenju med vojniki in njihovimi družinami, katere živijo že več let v Avstriji, kakor tudi s pomočjo zločinske protitalijanske propagande.

V resnici se zdi, da širijo nekateri slovenski duhovniki onstran naših mej v čisto slovenskih časopisih neugodne novice o vojni, ki utegnejo vzbujati v naših vojaki, ko jih čitajo, ne samo žalostne vtise, temveč zamorejo povzročiti celo beg. Zaradi tega bi bilo potrebno žrtvovati vse, da se preprečijo taki poizkusi propagande. Zgoraj navedeno poveljstvo prosi zaradi tega, da se izda na vsa okrajna poveljstva nalog, da se pospešiti evidenca propagandističnih elementov ali pa onih propagandistično sumljivih oseb ter se store koraki za preprečitev uvedenja in razširjanja takih misli in spisov med vojniki, ki so v nasprotju s vojaškim in italijanskim duhom.

Da se zamore tako nadzorovanje še bolj pospešiti, moglo bi p. n. zapovedništvo v takih slučajih posluževati se tudi sodelovanja kr. finančne straže in se v to svrhu dogovoriti z njo predpostavljeno poveljstvom. Nadporočnik: stotnijski zapovednik.»

Oklic ministra za prehrano.

Letina je spravljena, mlačev se je pričela. Po celih tednih pomanjkanja bi mogli zopet vsi Avstrijci dobiti toliko kruha in moke, kolikor iz pridelka domovinskih tal po pravici odpada na vsakega posameznika. Toda sebičnost in brezobzirna pohlepnost pričinja razvlačevati in tako zasigurno razdelitev vojnega odmerka ogrožata. Ljudje, ki jim je za odušaki dobiček ali ki zasledujejo sebične koristi, preplavljajo deželo, delajo na neodgovoren način škodo po poljih in nadlegujejo kmetovalce, da bi si tako po krivem pridobili polske pridelke. Kar morejo dobiti, se porablja nesmotreno in zapravljivo. Majhno število takih ljudi použije tako, kar pripada drugim po vsej pravici. Kdor pa v resnici trpi bedo, kdor mora borno izhajati z malo denarjem, kdor pridno dela dan za dnem, komur ni na tem, da bi obogatel, pa je v nevarnosti, da mu sebičnost in odušarstvo vzameta njegovo pravico do kruha.

Pričele so se medsebojne preponudbe, da bi se tudi vsi pošteni poljedelci odvrnili od izpolnitve svoje dolžnosti. Marsikateri je podlegel skušnjavi prekomerne dobička, in mestno prebivalstvo vidi z

ogorčenjem, da se pohlepnost marsikaterga kmeta ne drzne samo zahtevati predmetov vsakdanje porabe, temveč vse, celo najnepotrebnejše stvari in luksuz ter celo zlato poročnega prstana, da tako izkoristi bedo in stisko.

To neodgovorno ravnanje se maščuje prav tako na kmetiskem, kakor tudi na mestnem prebivalstvu. Večina meščanov je zaradi dobička nekaterih brezobzirnežev izpostavljeno najhujšemu pomanjkanju, kmetiskemu stanu pa v največjo škodo onih, ki pošteno zadoščajo svoji oddajni dolžnosti, preti v slučaju splošne besede osovražena nadloga rekvizicije.

Proti razvlačevanju pridelkov bo državna oblast nastopala z vso svojo močjo. Pohlepnost in krivičnost se morata zatreti pri kupcih in prodajalcih, zakonu se mora pribaviti spoštovanje in veljavo. Kmetovalcu se mora zavarovati moč pri njegovem dragocenem delu, ne sme se po ponudbah vsiljivih tihotapcev izpostavljati najstrožji kazni; meščan pa naj brez zapravljanja svojih moči in svojega delovnega časa po pravih cenah dobiva najvažnejša živila.

Vlada je trdno odločena, da se brez-pogojno izogne povrnitvi težav, v katerih se je nahajala oskrba prebivalstva v preteklem letu. Zato bo skušala vsako prodajo državno uporabljenih pridelkov, zlasti krušnega žita neupravičencem preprečevati z vsemi sredstvi. Oblasti so dobile nalog, da vsakogar, kdor poljske pridelke, zlasti pa žito in moko, prodaja neupravičeno, in vsakogar, kdor ta živila neupravičeno kupuje, skratka kaznujejo kar najstrožje. Zaporna kazen se bo izrekla v najvišji dovoljeni meri proti kupcem in prodajalcem in poleg tega tudi najvišja dovoljena globa. Pri tem se ne bo nikakor oziralo na stan in čin. Kar se bo kakorkoli prenašalo ali prevažalo žita ali moke, zapade brez obzira in sicer tudi v najmanjših množinah zaplembi. Ravno tako se proglasi za zapadel tudi izkupiček in sicer denar kakor tudi v zameno dano blago. Ukrepi se je vse potrebno, da se bo promet z živila strogo nadziralo, za kar najhitreje zasledijo razvlačenih zalog in poizvedbo prodajalcev se je organizirala posebna služba.

Uporabiti se mora vsa strogost zakona, da se napravi konec protizakonitemu odušarstvu početju, kajti edino le popolno zbranje in pravična razdelitev domačega krušnega žita nas obvarujeta najtežje bede, ohraniti notranji mir države in nas približata miru.

C. kr. minister in vodja urada za ljudsko prehrano:

Paul I. r.

Priobčujemo oklic. Dvomimo pa, če bodo te drakonske odredbe uredile prehrano. Prav je, da se ostro nastopa proti prekupčevalcem in izkoriščevalcem, če si pa ubog delavec, meščan ali uradnik z velikim trudom spravi sukaj nekaj živeža, ker je to, kar dobi od raznih aprovizacij, popolnoma nezadostno, če temu revežu odvzamejo s trudom pridobljena živila, je to naravnost vnebovpijoče. Vlada naj bi pravi čas prišla s pametnimi odredbami, ne pa z raznimi centralami, po katerih so obogateli številni judje, potem bi bilo danes čisto drugače.

Mažarska kultura in vzgoja otrok.

Lovran, 29./8. 18.

Vedno v lepši luči se nam kažejo naši mažarski gostje, vedno bolj spoznavamo njihovo kulturo, ki se kaže prav posebno v njihovi vzgoji otrok. Molče prenašamo to breme. In zakaj? Ker vsa protestiranja od strani ljudstva, kakor občine in glavarstva nič ne pomaže. Sicer je pa čudno, da ne opravi ni glavarstvo ne občina ničesar, pravzaprav nič čudno, če pomislimo, da so odločilni gospodje tu ali tam dobro poskrbljeni, da molče in ne urgirajo. Podrobnosti že ne bom o tem govoril. Zakaj imamo oblast? Samo za domačine? — Otroci in njihovi zaščitniki se obnašajo sedaj že tako, kot bi bili oni tu gospodarji, a mi »privandraci.« Razumljivo nam je to. Vse je v židovskih rokah: ravnatelji žid, spremstvo in učiteljstvo po večini židovsko, otroci židi in socialističnih starišev. Sedaj vemo, odkod njihova morala. Ako bi človek pogledal za otroci na vrtov v il, bi si od sramu zakril oči, se zibal in vprašal: smo li res že tako daleč? Nehote sem pred kratkim videl slučaj, ki se je zgodil neke v Onatiji in to ob času, ko je na obali največ ljudi, ne samo odraslih, ampak tudi domačih otrok. In ljudje so se smejali njihovemu početju. Tako se čuva pri nas javna morala! Sramota za one v prvi vrsti, ki morajo paziti na otroke, a sramota tudi za one, ki imajo dolžnost skrbeti za javno pravost, a puste, da se na tak javen način pohujšuje naša mladina.

In kako se znajo zabavati? Ob obali na vrtu neke vile raste krasen kakt z

mogočnimi velikimi listi. Kaj si izmislijo otroci. Pričeli so lomiti posamezne, pa »pljuski« v morje. In v kratkem času je plavalo po morju šest masnih kaktovih listov. Celo streha neke cerkvice jim ni všeč, zato je treba par kamnov na opeko, da ni več cela. Kmalu da ne ostane nič zelenja za njim, nobene strehe cele. Domače otroke dražijo na vse načine. Pa, da bi bili samo otroci! Ti smrkovci se spravijo celo na odrasle. In to je resnica! — Lovran, ki je znano radi dobrega zraka, bo menda kmalu znan radi smradu, ki se sedaj širi. Saj neveč kmalu, kam bi stopil. Prav skrbno in previdno je treba stopiti. Ob cesti v Medvejo stoji krasno poslonje: »pension Splendid« — v njem stanujejo otroci. A ta pension je postal tako »splendid« za oddajo gnojnice, da jo zliwa kar v kanal ob cesti ter razširja s tem fine arabske dišave, ki so pa okoli stanujočim malo premočne ter morajo skrbno zapirati pred njo okna. In takih parfumerij je pri nas sedaj dovolj.

Zanimiv je bil pred malo časa razgovor žene reškega guvernerja z ogrskim dečkom. Gospa vpraša dečka: »Kako se kličesh?« Deček: »Ne povem.« Ali ti ugaja tukaj? — Odgovor: Skomizg z rame. »Kateri skupini spadaš?« »Saj vam ni to nič mar.« »Kdo je tvoja učiteljica?« »Kakšen interes imate na tem?« »Zakaj mi tako odgovarjaš?« »Zato, ker so nam rekli naši učitelji, da so vsi oni, ki nosijo tako lepe klobuke, kakor vi, naši sovražniki.«

Tu je samo par zgledov! Ali niso to krasni uspehi mažarske kulture in vzgoje? To je njih cvet in sad, na katerega so lahko ponosni! In mi jih ne zavidamo. Jezi nas le njihova domišljavost, da hočejo veljati pred vsem svetom kot kulturni in visokostoeč narod. Sklicevati se na oblast ne pomaže, a naj izve svet, kako napredujejo Mažari v naših krajih. Sramota za vas, da nimate pokazati nič boljšega.

Mariborsko pismo.

Večkrat smo imeli priliko navajati, kako piše »Marburger Zeitung«. Ta meče kar tako okoli s slovanskimi veleizdajali in kliče na pomoč rabeljna in vislice. Posebno pa ponavlja dan za dnem, kako žive Slovani v izobilju, dočim umirajo Nemci lakote. Ako se pomisli, kako je v Istri in Dalmaciji, potem se mora človek res zgrazati nad to vsenemško nesramnostjo. Toda samega sebe je ta listič prekosil s trditvijo, da dobi Ljubljana toliko dobre krušne moke, da se lahko peče nepriko-ren kruh (čudno, da ne pravi »kugluchi«). Poleg tega dobi v Ljubljani vsaka oseba pol kilograma ogrske bele moke, dalje se dobi pšenični zdrob za otroke in kdo ve kaj še. Na vsak način bi moral oni, ki bi verjel tem trditvam vsenemškega lista, priti do zaključka, da je Ljubljana pravi eldorado in da se Ljubljancem cedi mleko in med. No, mi smo imeli priliko, da smo videli ravno te dni hleb kruha, ki ga je nekdo prinesel iz Ljubljane za vzorec in imeli smo priliko, da smo se na lastne oči prepričali, da, ako je mariborski kruh slab — čemur ni mogoče oporekati — je ljubljanski še neprimerno slabši. Tako, kakor s kruhom, bo bržkone tudi z drugimi ljubljanskimi dobrotami.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

Maribor, 29. avgusta 1918.

rolskih cesarskih lovcev in naskakovalnega bataljona cesarskih lovcev so precej nastopili na protinapad in zopet vrgli sovražnika z vrlo podporo baterij divizije cesarskih lovcev in 40. honvedne brigade s kratko, ljuto borbo; 20. bersaglierski polk je plačal svoj poraz z izgubo nad 200 mrtvecev in nad 100 ujetnikov.

Albanija.

Nič novega.

Dunaj, 1. Uradno:

Nobenih posebnih dogodkov.

Načelnik generalnega štaba.

Skrajšanje nemške fronte.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 31. avgusta. Uradno:

Bojni skupini kraljeviča Rupreta in generalnega polkovnika pl. Bochna.

Boji na predpolju so se bili na obeh straneh Lyse. Sovražne poizvedovalne oddelke, ki so izvedle sunek čez Lawo, smo vrgli.

Anglež je poskušal na bojišču jugovzhodno od Arrasa večeraj iznova, da izsilil prebitje. Angleške in kanadske divizije so planile z najmočnejšim nastopom oklopnih voz na 20 km široki bojni črti med cesto Arras-Cambrai in jugovzhodno od Bapaume na napad. Vireberžani so odbili sovražnika pred svojimi črtami južno od ceste. Skupno s porenskim bataljoni so zopet vrgle sovražnika, ki je bil vdrl severno od Hendecourta. Konjeniški strelski polki so premagali južno od Hendecourta med Vaulxom - Vrancourtom in Frémicourtom sovražni naval. Vzeli so Hendecourt, ki smo ga začasno izgubili in podvzeli sami napad, ko smo sovražnika odbili in ga vrgli na obeh straneh Bullecourta in čez zahodni rob kraja. Zahodnopruski polki so odbili južno od Ecoust v ljuti borbi več sovražnih napadov. Samostojni nastop nadpor. Manna s stotinami pešpolka št. 175 so omogočili, da smo zopet zasedli kraj Ecoust, katerega smo začasno izgubili. Pruski, saški in bavarški polki so premagali na obeh straneh Bapaume sovražni naval. Sovražnik je vrgel popoldne na obeh straneh ceste Arras-Cambrai sveže divizije v boj. Ponovni nastop oklopnih voz in pehote v množicah naj bi privedel do odločitve. Strnena sovržne črte, ki so naskakovale iz Sensée čez Eterpigny-Haucourt - južno od ceste Vis-Cherisy, so omagale v našem ognju in v ljutem boju moža z možem. En oklopni voz smo sestrelili, sovražna pehota je imela izredno visoke izgube.

Med Morvalom in Cleryjem severno od Somme smo odbili napade Angležev. Kjer je dosegel sovražnik naše črte, ga je vrgel naš protisunek v njegove izpadne postojanke.

Francozi so napadli severno od Oise z močnimi silami prekopen odsek med Libremontom in severovzhodno od Noyona. Njih napadi so se ustavili večinoma v našem ognju že na zahodnem bregu. S trdim bojem smo vrgli sovražnika zopet na zahodni breg. Več napadov, ki so jih izvajali iz Noyona, je omagalo v ognju in s protisunkom.

Silni topovski boj in praske pehote so se bili ob Ailetu. Predstrleči odsek fronte iz utrdbe Pasly smo vzeli nazaj v krajšo črto Juvigny-Bucy le Long. Juvigny je ostal pri večeraj izvedenem napadu sovražniku.

V zadnjih dneh smo sestrelili 52 sovražnih letal. Poročnik Koencke je priporil svojo 32., poročnik Laumann svojo 28. zračno zmagalo.

Berlin, 31. zvečer. Uradno: Anglež je danes zapazil, da že nekaj dni krajšamo svojo med Ypernom in La Basse proti Hazebroucku naprej štrlečo fronto in je sledil našim poizvedovalnim oddelkom, ki smo jih pustili pri sovražniku, čez Kemmel, Baileul, Neuf Berquin in čez Lawo. Jugovzhodno od Arrasa so omagali angleški delni napadi. Severno od Somme so se razvili boji. Na obeh straneh Noyona in med Oise in Aisno so se razvili popoldne po najmočnejšem topovskem ognju francoski napadi.

Berlin, 1. Uradno:

Bojni skupini kraljeviča Rupreta in generalnega polkovnika pl. Bochna.

Med Ypernom in La Bassée smo skrajšali svojo bojno črto in smo opustili proti Hazebroucku iz nje štrleči lok. Sovražniku smo pri tej priliki prepustili Kemmel. Pred nekaterimi dnevi izpeljana premikanja so mu ostala prikrita. Anglež je izvedel večeraj z močnimi silami sunek proti našim starim črtam. Naši mešani oddelki, ki smo jih pustili na predpolju novih postojank, so z njim v bojnem stiku. Sovražnik je zasedel Kemmel in je sledil čez Baileul-Neuf Berquin in čez Lawo.

Napadi angleške pehote ob cesti Arras-Cambrai so omagali pred našimi črtami. Izjalovili so se močni, do večera

večkrat ponavljani sovražni napadi med Ecoustom in Vaulxom-Vrancourtom. V zelo spremenljivih bojih sta Bullecourt in Ecoust ostala sovražniku. Angleške in avstralske divizije so po silnem topovskem ognju napadle med Morvalom in Péronno; pri Morvalu in jugovzhodno od Rancourta smo jih odbili; Bouchavesnes smo držali s protinapadom. Po zaključenih bojih gre južno od tam naša črta ob cesti Bouchavesnes-Peronne. Preprečili smo sovražne prekoračevalne poskuse čez Sommo pri Briju in pri St. Christu.

Francozi so izvajali močne napade med Sommo in Oise proti postojanki ob prekopu in na skupino višin severovzhodno od Noyona. Francoske divizije, ki so nastopale zvečer na obeh straneh Resle, so obležale v ognju med našimi črtami. Pri Royu smo vrgli sovražnika s protisunkom. Opoldne med Beaulieuem in Morlancourtom enotno vodeni napadi so omagali s težkimi izgubami za sovražnika. Zvečer iznova izvajani napad se je razbil v posamezne sunke, ki smo jih povsod odbili. Vrgli smo močnejše sovražne sile, ki so nastopile s sunki severno od Varesnesa in čez Oise pri Bretignyju.

Med Oise in Aisno so se pričeli sinoči po najmočnejšem topovskem ognju iznova pehotni boji. Tik vzhodno od Oise sovražni napadi v ognju topov in strojníc niso napredovali. Sovražnik je na obeh straneh Champs izvajal z močnimi silami sunek z ailettske nižine; s protinapadom smo vzvratni stari položaj. Med Ailetto in Aisno so uvedli napade sovražni delni sunki. Ob tej priliki je premagal namestni narednik Haas sovražne oklopne vozove in je ujel njih posadke. Zvečer je nastopil sovražnik z najmočnejšimi silami na enotni napad. Pri in južno od Crécya du Monta smo odbili sovražnika deloma s protisunkom; vzhodno od Juvignyja je napredoval s sunkom do Ternyja-Sornyja; kjer so ga ustavile krajevne rezerve. Tik južno od tam do Aisne so večkrat ponavljani sovražni napadi omagali pred našimi črtami.

Berlin, 1. septembra, zvečer. Uradno: Boji so se bili med Scarpo in Sommo. V velikem so se tam izjalovili napadi Angležev, ki so le na nekaterih točkah potisnili krajevno naše črte nazaj.

Med Oise in Aisno smo odbili delne napade Francozov.

Pl. Ludendorff.

Francosko poročilo.

29. avgusta zvečer. Podnevi smo napredovali dalje pri severnem prekopu, ki smo ga v celoti zasedli, izvajši pri Cotignyju in pri Sermayu. Zasedli in vzeli smo gozd Quesny, severovzhodno od Houvillya in Beauvraynesa. Južno od tam se je bitka ljuto bila. V ostrem boju smo vzeli Noyon in prodrli do južnega roba Heplincourta. Vzhodno od Noyona smo se ustalili na južnih slemenih gore Saint-Simeon in zavzeli Landrimont in Morlancourt. Kljub sovražnemu odporu smo izvedli na severu in pri Chamyju več sunkov. Guny in Pont Saint Mard smo vzeli. Z ostale fronte se nič ne poroča.

Belgijsko poročilo.

29. avgusta zvečer. Naši oddelki so napadli po kratki pripravi s topovi v minuli noči na 3 kilometre dolgi fronti severno in južno od železnice Langemark in so vdrl v sovražne postojanke. Dosegli smo vse bojne smotre in jih držali. Zadržali smo sovražniku zelo težke izgube in se vrnili z 90 neranjenimi ujetniki 6 polkov, s strojnícami in z orodjem metalcev min.

Angleško poročilo.

29. avgusta zjutraj. Naše čete južno od Somme so tudi ponoči vzdrževale pritisk na sovražnika. Severno od Somme so napredovale proti vzhodu do bližine Fontaine-les-Croisilles. Ponoči je bilo na bojišču primeroma mirno. V odseku zadaj za Scarpo je izvajal sovražnik sinoči in ponoči vzhodno in jugovzhodno od Bisena-Artoisa, vzhodno od Boirya in pri Gavrilli močne protinapade, katere smo v težkih bojih odbili s težkimi izgubami za sovražnika. Ponoči smo naše zahodne od Oppya prisiljene prednje postojanke zaradi ponovnih sovražnik protinapadov z lahkoto umaknili. Število ujetnikov, ki smo jih ugrabili od 21. t. m. zjutraj, presega 26.000; v istem času smo ugrabili nad 100 topov. V zadnjih bojih južno in severno od Somme so tanki živahno sodelovali. Pri vseh mogočih prilikah so izvajali dragoceno, hrabro službo, sodelujoč s pehoto in z drugim orožjem.

29. avgusta zvečer. Uspešni napadi 3., 4. in 1. angleške armade, izvajani od 8. avgusta naprej, so onemogočili vzdržljivost sovražnih postojank na starem bojišču ob Sommi. Na celi fronti od Bapaume proti jugu smo prisilili sovražnika, da je popustil ozemlje, ki si ga je pridobil za drago ceno letos marca in aprila z veliko izgubo ujetnikov, topov, vojnega orodja, mrtvih in ranjenih. Prišli smo na zahodni breg Somme nasproti Brayu in Peronne in vzeli navedena kraja. Severno od navedene črte napredujemo na splošni črti

Combles - Morwal - Beaulencourt - Frémicourt. Oster boj se je bil podnevi na tej fronti. Četam nemške pehote, ki so poskušale zadržati naše napredovanje, smo zadali velike izgube. Novozelandske čete so zavzele danes zjutraj Bapaume, iz katerega kraja so izgnale zadnje sovražne oddelke. V odseku severno od Bapaume sovražnik še vedno dela na to, da drži svoje postojanke. V trdem boju so napredovale naše čete pri Braucourt-Ecourt-St. Meinu-Henacourt in Cognicourt in ugrabile veliko ujetnikov. Z uspehom izvedeno podletje severno od Scarpe je danes omogočilo našim četam, da so se zopet ustalile na griču »Greenland«, s katerega so jih vrgli dne 27. avgusta sovražni protinapadi. Podnevi smo napredovali na obeh straneh potoka Lawe, severno od Bethune in vzhodno od gozda Nieppe.

Angleško poročilo.

London, 30. avgusta popoldne. Dasi so Nemci uničili mostove, so prekoračile naše prednje čete Sommo južno in zahodno od Peronne. Vzeli smo Clery-sur-Somme in Combles in smo le v tem odseku ujeli večeraj nad 200 ujetnikov in zaplenili nekaj topov. Londonske in zahodne lancashirske čete so napredovale severno od Bapaume ter vzele Bellecourt in Hendecourt pri Cagnicourt s trdim bojem kljub mogočnemu omrežju jarkov, ki so branili vasi. Kanadske čete so izvedle danes zjutraj med Hendecourtom in cesto Arras-Cambrai napad, o katerem se poroča, da se ugodno razvija. Zadaj za Scarpo so nadaljevale večeraj popoldne angleške in škotske divizije svoje napredovanje in pridobivale znatno tal proti Eterpignyju, Hamblauu, Pelvesu in Plouvainu in držimo vas Renny. V dolinah Lawe in Lyse nadaljujejo naše čete svoj sunek.

London, 30. avgusta zvečer. Naše operacije so vzhodno in severno od Bapaume kljub vedno večjemu sovražnemu odporu ugodno napredovale. Ljut boj se je bil na večjem delu te fronte. Naše čete so vdrl v Riencourt-Bapaume in v Bancourt, kjer so cel dan zapletle v boje sovražnika; vzele so Frémicourt in Vaulx-Vrancourt in ujele nekaj ujetnikov ter dosegle zahodne robove Beugryja. Pri Ecoustu-Saint Marnu se še sovražnik žilavo drži, nanj pritiskajo naše čete, ki so ujele nekaj ujetnikov. Pri Bullecourt in Hendecourt smo podvzeli z veliko odločnostjo protinapade. Močne sile so prisilile naše čete, da so se morale umakniti do zahodnih robov teh vasi in omrežjem naših jarkov, kjer je zadrževal naš ogenj sovražne napade. Severno od navedenih vasi so nastopile danes kanadske čete na obeh straneh ceste Arras-Cambrai z uspešnimi napadi. Vzeli smo sovražne obrambne črte med Hendecourtom in Haucourtom in ujeli v zadnji noči sto ujetnikov. Naše čete so južno od Bapaume silno pritiskale na sovražnika in pridobivale tal. Vzhodno in severovzhodno od Cleryja smo napredovali in ujeli 300 ujetnikov. Sovražnik je nadaljeval svoj umik v odseku Lys, naše čete so mu sledile tik za petami. Mesto Baileul smo zopet zasedli.

Napad na Ljeninga in umor ljudskega komisarja za zunanje reči.

Ljeninga nevarno ranjen.

Moskva, 30. avgusta. (Kor. ur.) Dve dami, ki pripadati socialnerevolucionarni stranki, sta trikrat streljali na Ljeninga in ga zadeli na prsi in na pljuča. Ljeningovo stanje je resno. V Kremli so pozvali najboljše specialiste.

Kako je bil ranjen Ljening in umorjen ljudski komisar Urički.

Stockholm, 31. avgusta. (Kor. ur.) Na nekem shodu v Michelsonovi tvornici v Moskvi je večeraj govoril Ljening. Zadel sta ga zavrtno dva strela in ga lahko ranila. Na ravno tem shodu je bil umorjen ljudski komisar za notranje stvari Urički.

Ljeninga napadla Dorge Kaplan, Uričkega usmrtil Kannegieszer.

Moskva, 31. avgusta. (Kor. ur.) »Pravda« poroča, sinoči ob 9. uri zvečer je bil izveden na Ljeninga napad. Govoril je na delavskem shodu v Michelsonovi tvornici, ki leži v moskovskem mestnem delu onstran Volge. Ko je zapustil shod, sta ga ustavili dve ženski, ki sta ga zapletla v razgovor o zadnjem dekretu glede na uvoz živil v Moskvo. Med pogovorom so počili trije strelji; Ljening je ranjen na roki in na hrbtu. Streljala je inteligentno, mlado dekle, ki so jo zaprli. Ljeninga so prepeljali v Kremli in se zdravnik ne boje za njegovo življenje. Ob 11. uri zvečer so izdali buljetin, ki poroča, da je Ljeninga ranila krogla na prsih, kjer je vdrla pod levo ramo v prsno duplino in ranila levi del pljuč, kjer se mu je vlila kri. Druga krogla je vdrla v levo ramo, razbila kost in obličala pod kožo leve rame ter povzročila notranje krvavitve.

»Pravda« je objavila dalje oklice delavcem, katerega je podpisal Sverdlov in ki jih poziva, naj ostanejo mirni. Oklic iz

vaja med drugim: Ne dvomimo, da bo povedel napad sledi do desnih socialnih revolucionarjev in k najemnikom Angležev in Francozov. Na napade na svoje voditelje bo odgovoril delavski sloj z brezobzirnim nasiljem. Namestni načelnik izredne komisije Peters je ukrenil vse, da dobe krivce. Prvo zaslišanje je baie dokazalo, da je napadalka socialna revolucionarka in da so v zvezi z napadom boljševikom sovržni krogi v Loundri.

Kijev, 31. avgusta. (Kor. ur.) Napad na Ljeninga je izvedla znana teroristinja Dorge Kaplan iz Kijeva. Kaplan je l. 1907. v preiskovalnem zaporu napadla z ročnim nožem orožniškega načelnika Novičkega, katerega so se zelo bali in ga sovražili. Dobila je za to 13 let prisilnega dela.

Moskva, 31. avgusta. (Kor. ur.) Ljudskega komisarja Uričkega je ustrelil istočasno v Petrogradu voditelj bivše ljudsko socialistične skupine Kannegieszer.

Sovraštvo med Čeho-Slovaki in boljševiki.

Moskva, 30. avgusta. (Kor. ur.) Časopisje objavlja oklic, ki poziva množice, naj neusmiljeno nastopajo proti sovražnikom sovjeta.

Amsterdam, 31. avgusta. (Kor. urad.) »Times« poroča iz Moskve: Ljudski komisariji so poslali češkim četam svarilo, da bodo dva ujeta Čeha obesili, če bodo še naprej streljali člane sovjetov. General Diderich je odgovoril, da ima zaprtih še 47 članov sovjetov, ki jih bo vse zapovedal ustreliti, če usmrte češke častnike.

Boljševiki zaprli generala Brusilova.

Moskva, 30. avgusta. (Kor. ur.) Časopisje poroča, da so zaprli Brusilova v Kremli. Brusilov, ki je bil ob decemberskih nemirih ranjen, je še v zdravniški oskrbi. Dolge ga, da pripada neki protirevolucionarni skupini.

Poraz boljševikov ob Usuriju.

Amsterdam, 31. avgusta. (Kor. urad.) Dopolnjen »Daily Mail« v Harbinu poroča, da so bili boljševiki ob reki Usuri težko poraženi.

Operacije ob reki Usuri.

London, 1. (K. u.) Reuter poroča iz Shang Hajja: Operacije ob Usuriju so opustili, ker je most podrt. Prehodna postaja ob Usuriju je blokirana.

Umik boljševikov pri Ononu.

Peking, 29. (K. u. Reuter.) Semenov je osvojil postajo Borgea. Boljševiki so se umaknili proti reki Onon.

Lloyd George o razmerah v Nemčiji.

London, 30. avgusta. Reuter poroča: Na čast predsedniku ameriške delavske zveze Gompersu in drugih članov ameriškega odposlaništva je priredila angleška vlada zajtrk, ki so se ga udeležili Lloyd George, Millner, Robert Cecil, Barnes in drugi člani vlade.

Lloyd George je imel govor, v katerem je izjavil: Združene države so dale v sedanjem velikem boju za svobodo na razpolago vsa svoja pomočna sredstva. Pozdravljamo zastavo slavne dežele, ker bomo isto bitko.

Zanimivo in značilno dejstvo je, ker poznaajo z redkimi izjemami pravi voditelji delavstva težnje delavstva in so se prepričali, da je zmaga naloga, kateri so posvetili vse svoje moči. Za Francijo, Italijo in Ameriko velja to ravno tako, kakor za Anglijo in zato izvršni voditelji strokovne organizacije vso svojo moč posvečujejo vojski.

Nemški delavci so se pred vojsko pelagoma prepričali, da ne bodo nikdar dosegli svojih vzorov, če ne strmoglavijo gospodstva skrajnega militarizma. Vsaka volitev je dokazala, da narašča delavska moč v Nemčiji. Kar se ni posrečilo njim z mirnimi sredstvi, poskušamo doseči z drugačnim načinom s sedanjo vojsko. Zavezniki bodo oprostil nemške delavce jarma, pod katerim trpe. Od leta do leta neznosnejše razmere v Nemčiji so privedle do pokreta za odstranitev vojaške oblasti. Za to se vojskujemo. Če doseže uspeh sloj, ki je zakrivil vojsko, bo položaj delavstva v Nemčiji resen in se vojaško gospodstvo razširi po celotnem svetu. Voditelji delavstva v vseh deželah delajo za to z vso njih močjo za zmago. Med tistimi, ki so privedli delavski sloj v Ameriki, da pravilno presoja nevarnost, ki grozi njih vzorom, je storil največ Gompers.

Gompers je odgovoril: Vojskujemo se s popolnim prepričanjem. Naš nazor je, da ne more živeti duh delavskega pokreta, če vlada duh cesarstva. Povsod, kjer nadvladuje trinošstvo, mora nositi prebivalstvo glavno breme. Ne gre več za vojsko, marveč gre za križarsko vojsko. Našemu narodu, ki je naš zaveznik, pravimo: S petimi milijoni mož prihajamo na boj. Zakaj naj postavimo le pet milijonov mož? Svoje može in vse, kar je v naši moči, hočemo žrtvovati, da sodelujemo v čudovitem boju. Duh v deželi hrabrosti, Francija, vztrajnost Italije in viharna moč Amerike dobe to vojsko in nam nudijo prilike miru.

nega, lagodnega življenja, kakršnega svet še ni poznal.

Graf Hertling o položaju.

Berlin, 31. (K. u.) Zastopnikom zveze katoliških dijaških društev, ki so čestitali kanclerju Hertlingu ob njegovih 75 letih, je govoril kancler daljši govor. Pečal se je z vprašanjem, kako vplivajo dogodki vojske na živce in rekel, da se pojavlja vojna psihoza pri sovražnikih v taki obliki sovraštva proti osrednjim velenim in posebno proti Nemčiji, da že meji z blaznostjo; medtem ko se pojavlja pri nas vojna psihoza pri ojačbi nagnjenja do vojske, ki je lastno vsem Nemcem in se zasuka posebno rado proti vladi. Obstoj nevarnost, da to krepki sovražnikovo zavest v zmago, vsled česar je tembolj potrebno složno sodelovanje cesarja in države, vlade in naroda.

O vojaškem položaju je naglašal kancler, da ga presoja vrhovno vojno vodstvo čisto mirno in zaupljivo, če je tudi moralno iz strateških razlogov na več mestih umakniti črto. Vojska je bila od prvega dne obrambna vojska in se je prenesla v sovražno deželo, da se branijo meje Nemčije. Naše čete bodo še nadalje odbijale naval sovražnikov, dokler ne uvidijo, da nas ne morejo uničiti.

Hertling se je pečal končno s Cecilovim razgovorom z dopisnikom »Stockholms Tidningen«. Odgovoril je le na dve točki: Cecil se zanaša na končno zmago entente, ker prihajajo vedno ameriške čete. Ne glede na odkrito pripoznanje k militarizmu sponinja ta nada na minula vojna leta, v katerih naj privedeta nezvesta Italija, na to pa Rumunija do končne zmage. Cecil je pozabil, da se je sklenil medtem z Rusijo mir, vsled česar so se sile na zahodu zelo izdatno ojačile. Kancler je odklonil Cecilovo izjavo, da entente ne more skleniti miru, dokler vlada Nemčijo velenemci in je izjavil izrecno, da niti v sklepih nemškega državnega zbora ne odločuje kaka posamezna stranka, bodisi velenemska ali kaka druga in je dela le ena nemška politika, ki jo mora on zastopati.

Politične novice.

+ Krajevni odbor S. L. S. se je ustanovil dne 29. avgusta v Mošnjah pri Radovljici.

+ Česa ne bi hoteli! K poročilu, da je cesar odstavil pravoslavne metropolitane dr. Vladimira Repta v Črnovicah, dostavlja »Marburger Zeitung«: »Kar je odstavljeno nadškof storil v veselje naših sovražnikov, se ne da niti od daleč primerjati z delovanjem ljubljanskega kneza in škofa dr. Jegliča in je njega hitra odstranitev v državnem in ljudskem interesu.« Bog daj norcem pamet!

+ Priprave za jesensko zasedanje državnega zbora. Dunajski listi poročajo, da se ta teden prično predela za zasedanje parlamenta. Finančni odsek bo sklican 10. septembra, za njim se skliče vrsta drugih odsekov, predvsem vojnogospodarski odsek. Poslanska zbornica utegne začeti zborovati šele oktobra.

+ Obiski v Budimpešti. 31. avgusta se je baron pl. Hussarek mudil v Budimpešti in obiskal ministrskega predsednika dr. Wekerleja. Razpravljala sta o zunanjem položaju in delegacijah. Ponoči se e Hussarek vrnil na Dunaj. — Deželni načelnik v Bosni-Hercegovini generalni polkovnik baron pl. Sarkotić je bil 31. avgusta na obisku ministrskega predsednika dr. Wekerleja v Budimpešti. Naslednji dan se je odpeljal nazaj v Sarajevo. — Ogrski trgovski minister baron Jozef Sztereny je 31. avgusta prišel na Dunaj.

+ Oddaja premoženja. V finančnem ministrstvu se vršijo predstavitve za oddajo premoženja. Vse davčne oblasti so že dobile nalog, da uvedejo potrebne poizvedbe in poročajo. Vlada misli to oddajo premoženja nazvati davek od premoženja. Torej puščanje krvi po malem Menda hoče vlada posnemati onega moža, ki je svojemu psu hotel odsekati rep, a je odsekala vsakokrat malo, da psa ni preveč bolelo.

+ Nov političen pravec? »Pravo Lidu« piše, da bo v notranji politiki po vsej priliki v kratkem nastopil važen psihološki trenutek glede odločitve o političnih smernicah. Razna znamenja kažejo, da se odmakujemo od pravca prvih vojnih let in da prihajajo nazori profesorja Lammacha zopet na površje.

+ Ugibanja o Burianovem nasledniku. Kot možnega Burianovega naslednika navajajo med drugim bivšega pariškega poslanika grofa Szecsen.

+ Politični razgovori na Dunaju. Dunaj, 1. avgusta. (Kor. ur.) Državni tajnik zunanjih reči pl. Hintze odpotuje v ponedeljek k političnim razgovorom na Dunaj.

+ Cerkenopoliturna vprašanja na Poljskem. Poljski državni svet se je obrnil na regentski svet s pobudo, naj stori primerne korake, da se odpravijo vse določbe izra ruske vlade, ki omejuje svobodo

katoliške Cerkve. Želji, da se nastavi novi pomožni škofje, so že ugodili. Poljaki dalje zahtevajo, da se znova zasede lublinska škofovska stolica. Poljski škofi se bavijo s predeli za kasnejši konkordat z Vatikanom.

+ Vatikan in Kitajska. Reuter poroča, da je imenovanje msgr. Petrellija za apostolskega nuncija v Pekingu vsled ugovora francoske vlade izostalo. Imenovan bo msgr. della Rota ali pa msgr. Sincero.

+ Sv. oče za italijanske vojne ujetnike v Macedoniji. Na prošnjo p. Hirscha, vojaškega župnika v tab. ru italijanskih vojnih ujetnikov v Macedoniji in po posredovanju monakovskega nuncija msgr. Pačellija, ki je ravnal po papeževem naročilu, je poslal paderbornski škof p. Hirschu za ujetnike veliko število knjig in znatno vsoto denarja.

+ Holandskega poslanika pri sveti stolici, Nispen tot Sevenaerja, ki je določen za zunanega ministra, je sv. oče sprejel v poslovljni avdienti.

+ Spor med Hrvatsko in Ogrsko. Prihod bana Antona pl. Mihalovića na Dunaj in avdijenca pri cesarju je izzvala v budimpeštanskih krogih — vladnih in opozicijskih — vidno vznemirjenje. V vseh političnih krogih poudarjajo, da je prišel ban na Dunaj v sporazumu s hrvatsko-srbsko koalicijo ali namenoma preko dr. Wekerleja. Mažarski krogi vidijo v tem kršitev nagodbe in računajo z novim javnim sporom med Hrvatsko in Ogrsko. Koalicija je že enkrat povzročila spor med Hrvatsko in Ogrsko, a ta ponovni slučaj opozarja Ogrsko, da se v prihodnje ne more nič več naslanjati na stranko, ki povzroča spore. Ban Mihalović, ki je izročil cesarju demisijsko, se je vrnil v Zagreb. Splošno pozornost vzbuja zelo dolga konferenca dr. Wekerleja s Sarkotićem pred zadnjim ministrskim svetom, na katerem so razpravljali o rešitvi poljskega vprašanja in hrvatske krize. Burian zahteva, če se reši poljsko vprašanje v avstrijskem smislu, pridružitve Bosne, Hercegovine in Dalmacije Ogrski. Ako pače, je znamenje, da se mu načrti niso posrečili. — V ogrskih političnih krogih sodijo, da postane dosedanj hrvatski minister Unkelhäuser hrvatski ban, Skerlec pa hrvatski minister.

+ Landsdowne pisal Cecilu. Ženeva, 31. »Matin« poroča: Landsdowne je pisal Cecilu pismo, s katerim ga poziva, naj se tudi njegovi tovariši ministri pečajo s Solfovim govorom, da se tako omogočajo s sovražnikom razgovori.

+ Bolgarski car v Koburgu. Koburg, 31. avg. (K. u.) Bolgarski car se je pripeljal danes zjutraj s posebnim vlakom s princem Cirilom in z obema princesama hčerkami v Koburg. Pripelja se je iz Nauheima, kjer je obiskal nemškega cesarja in se več ur med štirimi očmi razgovaral z nemškim cesarjem o vojaškem in političnem položaju.

+ Združene države vpišejo v vojaške seznam še 13 milijonov mož. Washington, 31. (K. u.) Reuter. Wilson je podpisal brambno postavbo in izdal oklic, da se morajo vpisovanja v vojne seznam pričetki 20. septembra. Število še ne vpisanih mož med 18. in 45. letom starosti cenijo na 13 milijonov. Vpisali bodo le zdrave moške, ki nimajo rodbine. Wilson je pristavil: Naš slovesni sklep je, da pridobimo odločilno zmago z orožjem in zavestno posvetimo večji del vojaške moške sile ljudstva uresničenju tega namena.

+ Stavka policistov v Londonu. V Londonu so stavkali policisti in zahtevali višje plače. Lloyd George je sprejel odpisništvo stavkajočih policistov in se pogodil z njimi, nakar so prenehali stavkati.

+ Novi nizozemski ministrski predsednik. »Hertagenbasch Courant« poroča, da je imenovan Jonkher Rup pl. Beerbrouk za nizozemskega notranjega ministra in ministrskega predsednika.

Dnevne novice.

— Obolel je vojni kurat č. g. Jernej Hafner. Predstavljen od 55. pehotne divizije k 127. pešpolku je na potovanju v Ljubljani zbolel na disenteriji in leži v rezervni bolnici št. 1, Ljubljana, stara domobranska vojašnica na Poljanski cesti, infekcijski oddelek. Priporoča se č. g. g. sobratom v molitev.

— Zborovanje čeških škofov in duhovnikov se vrši 16. septembra t. l. v Pragi.

— Na zvišane poštne pristojbine se opozarjajo cenjeni naročniki.

— Iz šent Jerneja. V ponedeljek 26./8. smo imeli v tukajšnji župniji mirovno procesijo iz župne cerkve k lurski kapeli s knezoškofom na čelu, ki se je tu mudil 3 dni in opravljal višje pastirsko službo na Jernejevo (dan vednega češčenja) in nedeľjo. V spremstvu mnogoštevilnih vernikov, ki so se z veseljem odzvali vabilu v Dok. Novicah, je deset okoliških duhovnikov prepevalo litanije in molilo rožnivenec. Izpred altarja kapelice je Prevzvišeni imel primeren nagovor o postanku francoskega Lurda in »Novegalurda« kakor nazivajo ta kraj. Na to je prvi opravil sv. mašo Prevzvišeni in za njim njegovi želji ustanovitelji te božje poti: Leop Kolbezen, župni upravitelj v p. v Črnomlju. S tem so ovrženi vsi neopravičeni napadi nasprotnikov in sumničenja abotnih ljudi.

— Iz Litije smo prejeli: Te dni smo se poslovil od g. postajenačelnika, nadrevidenta Končana, ki odhaja na svoje novo mesto v nemški Gradec. Vsi ljudje brez razlike obžalujejo, da nas zapuša kremit značaj, ki je kot prijatelj in uradnik vedno rad pomagal svojemu bližnjemu. Bil je vsakemu rad na uslugo in priznati moramo, da še ni bilo na postaji v Litiji načelnika, ki bi znal tako spojit koristi južne železnice in prebivalstva v obojestransko zadovoljnost, kakor g. Končan, kateremu želimo na njegovem novem mestu obilo sreče.

— Gladbeck na Nemškem. 18. avgusta t. l. je umrl v Gladbecku vzoren Slovenec Franc Grossmann. Rajni je bil rojen dne 21. septembra 1865 v Račkem vrhu v okraju Ljutomer na Štajerskem. L. 1901. je zapustil svojo domovino in šel v Gladbeck, kjer je deloval kot priden rudar do svoje smrti. Rajni je bil voditelj gladbeških Slovencev, ustanovitelj slovenskega društva sv. Barbare in boter zastave rožnivenke bratovščine. Kot podpredsednik slovenskega društva je navduševal svoje rojake za Boga, za katoliško Cerkev in za lepo slovensko domovino. Kakor je govoril, tako je živel, lepo je izpolnjeval svoje verske dolžnosti in bil zvest od evharističnega apostolstva za moške. Z vdanostjo v božjo voljo je prenašal svojo težko bolezen in večkrat prejel sv. popotnico. Naj v miru počiva ter živa zasluženno večno veselje v nebesih!

— Občinski odbor v Mošnjah je 29. avgusta na papirju razdelil, koliko bo moral oddati kak pridelovalec. V to pa še ni bil pooblaščen, da bi izrekel, če bodo dobili to občani, ki ničesar nimajo.

— Umrla je v Dragi pri Višnji gori 31. avgusta 15 letna Mici Stepec.

— Poročil se je 1. septembra Ferdo Šavorn, c. kr. orožniški stražmojster na Rakeku z g. Fani Veber roj. Matičič.

— Vojno kreditni zavod. Ker se zelo širi napačna govorica, da tisti vojni poškodovanci, ki dobijo posojilo pri vojnokreditnem zavodu za južno vojno okrožje, nimajo ravne do morebitne vojne odškodnine, naznanja s tem vojnokreditni zavod za j. v. o. vnovič, da dotični vojni poškodovanci nikakor ne izgubijo svojih pravic do vojne odškodnine, ampak da so le dolžni ako so pri tem zavodu prejeli posojilo, tisto vojno odškodnino pred vsem porabiti za oravnavo tega osojila.

— Sneg je zapadel v radovljiškem okraju višje vrhove.

— Čebelarji letos ne upajo doseči tega kakor so lani.

— Postrezitelj Kdor ve, kje se nahaja laški ujetnik beneški Slovenec Anton Šimac iz št. Lenarta v beneški Sloveniji, naj naznani to č. g. župniku Petričiču v št. Petru ob Nadiži, Beneška Slovenija.

Ljubljanske novice.

Ij Umrl je v soboto revident južne železnice v p. g. Franc Podkrajski. Bil je tri leta bolan. V svojih prostih urah se je rad pečal z literarnimi študijami. Pogreb bo danes popoldne ob 6. uri z Resljeve ceste št. 24. Blag mu spomin!

Ij Podružnica »Slomškove zveze« za Ljubljano in okolico ima — v smislu sklepa na zadnjem sestanku — svoj občni zbor v četrtek, 5. septembra 1918, ob 10. uri dopoldne v Katoliški tiskani, III nadst. Na dnevnem redu bosta razen poročil odborovih funkcionarjev tudi volitev novega odbora in razgovor o samostojni podružnici za okolico. — Vabite se člani k polni udeležbi. Istotako se vabite tudi gostje iz drugih podružnic, ki bi utegnili biti ta dan

v Ljubljani, da izveste zelo važna poročila.

— P. Jeglič, predsednik. Ij Osební promet na ljubljanskem glavnem kolodvoru je naravnost ogromen. Meseca avgusta se je pripeljalo z Dunaja in iz Trsta na glavni kolodvor v Ljubljani 37.453, z Vrhniške 8544, z Goranskega 22.220 in z Dolenjskega 24.312 oseb. V Ljubljano se je torej pripeljalo v mesecu avgustu 92.592 oseb.

Ij Nepotrebne sitnosti birokracije tobakarjem. Tobakarji v Ljubljani so od tedna do tedna vedno bolj nezadovoljni. Preden so nas osrčili s tobakičnimi nakaznicami, smo dobili še kakšno smodko boljše vrste, toda zdaj so že popolnoma zginele. Ako si ogledaš razobešene razglase pri trafikah, zapaziš, da imajo nekatere trafike nakazanega več blaga za nestalne, kolikor za stalne odjemalce. Čemu ta nekakšna mera? Protestiramo pa vsekakor proti sistemu, ker nas kadilce preganjajo od trafike do trafike, kakor da si je vzela slavna birokracija na Cesarja Jožefa trgu za zgled mačico, ki prenaša svoje malčke, da si je, ko so uvažali tobake nakaznice, reklo, da si sami izbirajmo trafike. Pričakujemo, da se bo dobil pameten človek, ki bo ustregel upravičenim pritožbam kadilcev.

Ij Z ljubljanske fronte. Armadna skupina vojvoda Sušteršič in pobočnik Lampe. Med poveljstvom deželne prisilne delavnice in poveljstvom naduprave deželne bolnišnice je nastala napetost. Poveljnik deželne bolnišnice je dobil od glavnega poveljstva za svojo rabo krasnega »fuksa«. To je pa opravičeno vznevoljilo poveljnika prisilne delavnice, ki je že davno brez uspeha prosil za prepotrebne konja za ježo, ki bi ga nujno rabil za inspekcijo svojih bataljonov v prisilni delavnici in na Kodeljevem. Potreba takega konja se je še povečala, odkar je poveljnik prisilne delavnice postal tudi poslovodja deželne vinarke zadruge in ima obilo opravila tudi s tem, da mora pokusiti vsako vino, ki gre iz glavne kleti. Tako pokušanje človeka gotovo zelo utruja, zato je njegova zahteva po konju nad vse opravičena. Ker bi nastala napetost lahko zelo škodila enotnemu postopanju pri raznih operacijah, je začasní poveljnik nadomestni narednik Pegan obljubil, da bo takoj, ko se vrne glavni poveljnik armadne skupine Sušteršič, vse potrebno ukrenil, da dobi vsak poveljnik svojega konja za ježo, da tako odstrani vsako možnost medsebojne jeze in nevoščljivosti. S tem je zaenkrat ta zadeva na veliko korist vse armadne skupine srečno poravnana. — V glavnih kavarnah deželne vinarke zadruge bi se morala pretekli teden vršiti pokušnja raznovrstnih tekočih plinov. Ker so pri taki pokušnji neobhodno potrebne ribe, je poveljstvo naročilo deželnim vojnim ribičem, naj nalove zadostno število rib. Ker pa ribiči tega pravočasno niso zmogli, se je morala pokušnja odgoditi na ugodnejši čas. Če izvzamemo razburjenost začasnega poveljnika nadomestnega narednika Pegana in oddelnega poveljnika prisilne delavnice, ni bilo pri tem nobene druge nesreče. — Armadna skupina Pflanzmacher-Ateman. Na vojno »žeganje« v Dobu je poveljstvo poslalo svojega zastopnika v osebi adjutanta Kresseta, da nadzoruje tamkajšnje želodce pri nalaganju municije. Svoj posel je adjutant Kresse opravil v vsestranska in tudi svojo zadovoljnost. Pri povratku v Ljubljano je bilo v Domžalah treba z vso silo naskočiti blagajno za vozne listke. Naskoka se je udeležil tudi adjutant Kresse, ki je navduševal naskakujoče ženske s »prokletimi babami«. Naskok se je v polni meri posrečil. — Sicer nič posebnega.

Primorske novice.

p Birmovanje na Goriškem. Prevzvišeni nadškof dr. Sedej bo deli sv. birmo v sledečih krajih: 1. sept. na Otlici, 2. v Čepovanu, 3. v Dolenji Trebuši, 4. na št. Višnji gori, 5. v Šebreljah, 6. v Otaležu, 7. in 8. sept. v Cerknem, 9. na G. ahovem, 10. Podbrdom, 11. v Podmelcu, 12. in 13. v Tolminu, 14. v Sedlu, popoldne v Breginju, 15. v Kobaridu, 16. v Bovcu, 17. v Soči, 18. v Logu, 19. v Marjinem Celju, 22. v Ribenbergu, 23. v Šmarjah, popoldne v Štanjelu, 24. v Štjaku, 25. v Komnu, popoldne v Škrbini, 26. v Pliskovici, popoldne v Komnu za Gabrovico, Kobjegovo in Gorjansko, 28. v Nabrežini, 29. v Zgoniku.

p C. kr. vodstvo begunskih postaj na Goriškem. V Gorici je ustanovljen urad, k ima nalogo, izvesti v deželni sosvetu za obnovo Goriške postavljeno načelo: begunski domov — v barake, kjer ni drugih stanovanj. Ako pa hočemo doseči, da bodo v vseh vaseh postavljene in iz vsem potrebnim opremljene barake, mora se nekdo tej nalogi posvetiti po načelih, ki so obče sprejemljiva in priznana. Izvedba takih načrtov je pa v sedanjih težkih zelo važna naloga. Da je notranje ministrstvo za to ustanovilo poseben urad, je umljivo, ker hoče taka dela pospešiti in čimprej izvršiti. Ta urad ima namreč omejen delokrog, toda zani vsa potrebna no-

oblastila, in sicer tudi nasproti vojaškim oblastvom. Ta urad more n. pr. z lahkoto prevzeti vse vojaške barake, posluževati se transportnih sredstev itd. Ima pa tudi nalogo, da pravično razdeli barake po občinah in med ljudstvo. Dogaja se bajé, da so si znali posamezniki preskrbeti po 5 in več barak; v laški baraki za častnike je shranjeno seno, dočim drugi begunci prebivajo v luknjah ali pa sploh ne morejo domov. — Da je treba tu reda in sistema, je jasno. Slučajnostim in protekciji ne smemo pustiti svobodnih kril.

Náša županstva naj gredo temu uradu na roko v interesu beguncev, in sicer s praktičnim delom. N. pr. županstvo ugotovi, koliko beguncev bi se moglo vrniti v hiše, ki se dajo za silo popraviti, ali v barake, ki bi se dalo iz bližine prenesti (za take voznje je že došel na Goriško nov avtomobil s 60 konjskimi silami, dva druga bosta sledila); za te begunce je treba preskrbeti toliko: postelje, oprave, perila, kuhinjskega posodja itd. Take točne sezname je poslali omenjenemu uradu, ki ima nalogo, da vse potrebno preskrbi. — Tako so n. pr. Furlani, o katerih govori dopisnik v »Slovenskem Narodu« z dne 19./8. t. l., da ... pojde tja deli 200 postelji, 100 omar, 200 stolic itd. Naj se poskrbi tudi od slovenske strani, da dobi novi urad popolnoma točno opredeljene zahteve in potem bomo videli, ali smemo z opravičenostjo tudi zabavljati. Imejmo pred očmi vedno jasno sliko: kaj hočemo, izjavimo svojo zahtevo na pristojnem mestu in ob pravem času! Naj se torej gg. župani pridno poslužujejo te prilike, ki se ponuja. Bomo videli, kako bo dalje! — Ta urad ima nalogo, da si poišče po vseh občinah zaupnike... ali niso bili v ta namen ustanovljeni v tak namen krajni sosveti, ki obenem so pomožni odbori? Voditelj tega urada je okr. komisar dr. Oskar Baucard, ki je rodom Goričan. Vdrl je že neko taborišče na Nižjem Avstrijskem. Bomo videli, kako se izkaže pri nas na Goriškem.

»Osrednji odbor.«
p Begunci na Ogrskem. »Orednji odbor« na Dunaju, Bankgasse 2 poroča: Veliko je naših beguncev raztresenih po Ogrskem, ki ne prejemajo begunske podpore. »Osrednji odbor« je posredoval njim v prid na vseh pristojnih mestih, dognal je to sporno vprašanje tudi instančnim putem ter poroča o končnem vspehu sledeče: Ni krivda avstrijskih oblasti, ako begunci na Ogrskem ne dobijo begunske podpore, ki bi jim tikala po zakonu 31. decembra 1917 D. Z. št. 15/18, marveč edinole ogrskih. Ogrska je država za-se in ni prisiljena, sprejemati avstrijskih beguncev na svoje ozemlje. Na avstrijskistranitolmačijo sicer merodajni krogi to begunsko vprašanje za skupno vojno zadevo obeh držav, zato ima tudi § 1. begunskega zakona določbo, da imajo vsi begunci pravico do podpore... brez ozira na končno ureditev zaračunanja teh vojnihih izdatkov. Zakonodajca je mislila na morebitno zaračunanje po vzgledu drugih skupnih vojnihih izdatkov po običajnem ključu med Avstrijo in Ogrsko. Toda ogrska vlada noče o takem skupnem podpiranju beguncev nič vedeti in stoji na stališču, naj skrbi vsaka država za svoje begunce. — Da je Ogrska spočetka sprejela na svoje ozemlje večje število beguncev iz Avstrije, je bilo treba z vlado posebnih dogovorov. Ogrska vlada je pozneje hotela te begunce opslati nazaj v Avstrijo, — ali... centralno transportno vodstvo ni imelo železniških voz na razpolago. In le tako so ostali begunci na Ogrskem. Posamezne begunske rodbine, ki so se na svojo pest naselile na Ogrskem, bi mogle doseči begunsko podporo le tedaj, ako ogrske oblasti v to privole, sicer ne. Avstrijska vlada je že mislila na to, da bi pošiljala begunsko podporo po poštinih nakaznicah, ker bi jej bilo ljubo, da bi ostalo kolikor mogoče velik beguncev na Ogrskem, kjer je prehrana lažja in bi za vse te naše oblasti ne morale skrbeti. Ali Ogrci ne marajo »tujih« jedcev in se upirajo, da bi jih avstrijska vlada z begunsko podporo vzdrževala na

Ogrskem ozemlju. Ako bi torej avstrijska vlada pošiljala begunsko podporo na Ogrsko, — bi tamošnja vlada begunce iztirala. To se zadnje čase itak že godi v čedalje večji meri, posebno galiske žide pošilja čez mejo. Na ta način je končno dognano vprašanje begunske podpore za našince na Ogrskem. Kdor hoče ostati tam, ne sme računati na begunsko podporo; kdor pa ne more brez begunske podpore izhajati, se mora preseliti v Avstrijo. Mnogi begunci so tako storili, drugi morajo biti lepo tihi, ako hočejo tam ostati ker jim to kaže iz različnih osebnih in rodbinskih razlogov. »Osrednji odbor« prosi, da se begunci na Ogrskem ne obračajo več nanj v taki zadevi, ker je to vprašanje s tem končno rešeno.

p Izurjenega občinskega tajnika sprejmo za občino v goriški okolici. Zmožen mora biti slovensčine in nemščine, po možnosti tudi laščine. Prednost imajo zmožni vojaški invalidi slovenske narodnosti ter prosilci, ki so bili že v enaki službi. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe z ozirom dosedanjega službovanja je vložiti do dne 15. septembra 1918 pri »Posredovalnici za goriške begunce« v Ljubljani.

Gospodarske novice.

g Vihotapljanje živil i. Hrvaškega. Kraja v hrvaška-slavonska in dalmatinska deželna vlada je doznala, da iz naše monarhije potujejo razni krogi na Hrvaško ter vihotapljanje sem razna živila. Ker je vsled tega na Hrvaškem glede aprovizacije ogroženo domače prebivalstvo, je navedena deželna vlada proti temu početju izdala najstrožje naredbe, ki se bodo morale energično izvrševati. Varslveni organi imajo nalog na Hrvaškem zavrniti vsakega, ki bi prišel tja po živila. Komur bi se pa le posrečilo prinesiti čez mejo, se bodo tudi brez izjeme zaplenila. Občinstvo se vsled tega opozarja, da vihotapljanje živil s Hrvaškega v lastnem interesu opusti.

g Na češkem poiščujsko sejati riž. »P. T.« piše: Na nasvet oskrbnika Steinerja v Nimbruksu so posejali nekaj sveta v nimbruški okolici s pernamskim rižem, kar se je dobro obneslo. Tamkajšnji praktični gospodarji nameravajo prihodnjo pomlad več polja s rižem obsejati, to pa posebno zato, ker pri nas aprovizacija riža ne zapleni. Ali kar se ni, se lahko zgodi.

Prosveta.

pr Koncert v Ribnici. Koncert je priredila ženska podružnica sv. Cirila in Metod v Ribnici preteklo nedeljo, dne 25. avgusta. Otvoril je koncert izraziti a preprosti J. Aljaža: »Na dan« za moški zbor. Nato je nastopila prvokrat na domačih tleh gđ. Marija Schweigerjeva, absolventinja praškega konservatorija kot izveščana umetnica na klavirju. Proizvajala je mojstersko Chopinovo balado v a-duru in Lisztovo »Tarantello« iz »Venezia e Napoli«. Nudila je gospodična s svojo tehnično dovršeno in z bogatim notranjim čustvovanjem prepojeno naravnost briljantno igro v resnici prav izredne glasbene užitke. Visoko, občudovanja vredno tehnično znanje in globoko glasbeno umevanje je pokazala tudi druga konservatoristinja, gđ. Vida Pickova pri ognjevitih, življenja polnih četververojnih Dvořakovih »Slovenskih plesih« in pri spremljevanju baritona in soprana-solo na klavir. Predvsem je nastop gđ. Vide Pickove zelo simpatičen, njeno igranje tehnično neoporečno, zelo izglajeno, elegantno. Priliko smo imeli slišati baritonista g. Pavla Debevo, opernega člana slov. narodnega gledališča v Ljubljani v dr. B. Ipavca »Menih« in v Fr. Gerbica »Pojem na prejo«. G. Debevo razpolaga z dokaj obsežnim, polnim in prožnim, v nižji legi nekoliko šibkejšim, a vendar prijetnim glasom. Kot solistinja je nastopila gđ. Marija Šuštarjeva v E. Hochreiterja »Pastirici« ob zelo finem spremljevanju na klavir gđ. V. Pickove. Gđ. sopra-

nistinja je brezdvomno nadarjena in precej izšolana pevka; njen glas poln življenja in gibčnosti, le v višini ga hoče malo zmanjškovati. Njen nastop pa le malo preafektiran. Druge pevske točke pa — ne bom jih presojeval, ali jih je uvrstili med koncertne točke ali ne — za ta koncert, za glasbeni užitek oddaleč niso bile proizvajane. Mešani zbor (oktet) je zapel: Oskar Dev: »Gozdič je že zelen«, dr. Krek: »Vabilo«, dr. B. Ipavc: »Ej tedaj« in moški zbor pa: O. Dev: »Če so fiste stezice« in »Dečle, to mi povej« in »Gorjanska« in pa E. Adamiča fantovsko razposajenega »Vasovalca« — sicer sama po sebi krepka, učinkujoča skladba, a ji žalibog ni bilo dano priti do veljave. Pri mešanem zboru je pač manjkalo v primeri z moškimi glasovi izdatnih sopranov in altov, pri moškem zboru pa še bolj obeh tenorjev, pogojev, ki so za učinkujočo interpretacijo uprav moških zborov pač merodajni. — Koncert je zaključil lepo zasnovani prizor dr. Joža Lovrenčiča: »Vstajenje«, ki pa radi šolskega prednašanja in nerodnih kretenj in povsem mrtem življenju na odru ni mogel zadostno povedati, kaj vendar tako srčno želi.

Za deklaracijo.

Jugoslovanskemu klubu so dospele nadalje za majniško deklaracijo sledeče izjave:
Gornjesavinjske naknadno še 1314 podpisov, in sicer: 1. Šmartno na Paki (še 436 podp.); 2. Ljubija pri Mozirju (128 podp.); 3. Šmihel nad Mozirjem (86); 4. Kolarje (452); 5. Radmirje-Ksaverij (312). Kat. slov. izobraževalno društvo v Laporju; žene in dekleta, možje in fantje vasi Levč, občina Zabljak; občinski urad Zabljak pri Laporju; žene in dekleta župnije Šmartno v Rožni dolini, okraj Celje (766 podp.); žene in dekleta župnije Prevorje, okraj Koze; z velikim navdušenjem se pridružijo majniški deklaraciji možje in fantje župnije Novacerke pri Celju, in sicer občini Novacerke (543 podp.) in Višjavas (358 podp.), skupno torej 901 podpis. Občani občine Lepanjas pri Mozirju (196 podp.); žene in dekleta, možje in fantje občine Trnovski vrh, okraj Ptuj (151 podp.); žene in dekleta, možje in mladeniči iz št. Vida nad Valdekoma, skupno 360 podp.; občina Sv. Urban v Slov. Gor. (okraj Ptuj); občina Dretelja (okraj Ptuj); možje, žene in dekleta občine Drstella (okraj Ptuj); krajni šolski svet na Dobru; občinski odbor Slivnice pri Mariboru; možje in fantje, žene in dekleta iz župnije Sv. Barbara v Halozah, okraj Ptuj, 428 podpisov pod geslom: Prost mora biti naš rod, na svoji zemlji svoj gospod; od teh iz občine Sv. Elizabeta 125; občinski odbor Vintarovec; Narodna čitalnica v Hrašču ob Savi; žene in dekleta, možje in fantje župnije št. Hl pod Turjakom (229 podpisov); žene in dekleta, možje in fantje župnije Mala Nedelja pri Ljutomeru; dekleta in fantje župnije Sv. Jakob v Galiciji, občina Pirešica, okraj Celje (93 podpisov); občinski odbor Tepanje, okraj Konjice; občinski zastop Bača, okraj Brežice toplo odobruje jugoslovansko deklaracijo ter se ji soglasno pridružuje; občina Oglenjak pri Slov. Bistrici; občina Bukovec, okraj Slov. Bistrica; občina Žitnica, okraj Maribor; z največjim veseljem in navdušenjem se pridružujejo zavedni prebivalci trga Vitanje, okraj Celje. — Občinski zastop v Virštanu v Kozjanskem okraju se pridružuje jugoslovanski deklaraciji. Slede podpisi: župan: Janez Turnšek; odborniki: Martin Aman, Jožef Vouk, Franc Kostanišek, Anton Plevnik, Janez Bah, Al. Kovarčič, Jožef Jug. — Krajni šolski svet v Gornji Rečici pri Laškem; čitalnica pri Sv. Jodrti nad Laškem; žene in dekleta, možje in fantje župnije Sv. Jodrt nad Laškem; žene in dekleta občine Slatina okolica (vasi Negorje, Ratanska ves, Gradiškin dol (85 podp.); Gornje Sečovo, Cerovec, Ločendol, Irgje (164 podp.); Sv. Križ, Ravica, Strmec, Tržišče (161 podpisov), skupno 410 podpisov; žene in dekleta občine Nimmo (69 podpisov); žene in dekleta občine Spodnje Sečovo (115 podpisov); žene in dekleta občine Tokačevo (124 podpisov); možje, žene in dekleta občine Sv. Trojica (133 podpisov); občinski odbor Koze; župani in kmetje ormoškega okraja. — Duhovniki kozjanske dekanije, vedno goreči v pravi, iskreni ljubezni do svojega naroda, navdušeni za njegove pravice, neupogljivi v boju za narodne svetline, priprono z zadovoljenjem pozdravljajo jugoslovansko deklaracijo kot prvi korak za uresničenje zaželjene prostosti in svobode jugoslovanskih plemen v okvirju jugoslovanske države pod žezlom presvitile habsburške dinastije. Pridružujejo se deklaraciji v polnem obsegu in žele iz vsega srca, da bi se v kratkem opostili virig raznarodovalnega, nam krivičnega in sovražnega sistema in da bi se svobodno zamogli razvijati v narodnem, kulturnem, gospodarskem in socialnem oziru.
S Koroškega: Zavedne žene in dekleta župnije Štebenj pri Bekštajnu (naknadno 63 podpisov), z že vpisanimi skupno 356 podpisov; žene in dekleta iz Tehale, občina Bekštajna pri Belaku (22 podpisov); navdušene žene in dekleta župn. Ukve v Kanalski dolini (149 podpisov); možje in mladeniči, žene in dekleta občine Brdo pri Šmohoru, naknadno iz prvi zbirki 32 podpisov; Slovenci in Slovenke iz Ljubuš pri Pliberku (687 podpisov).

može in mladeniči, žene in dekleta župnije Ziljska Bistrica (152 podpisov); Dob pri Pliberku; Slovenci in Slovenke iz župnije Gorje ob Zili (73 podpisov); Slovenci in Slovenke iz Tinj pri Velikovu (72 podpisov); zavedni župljani župnije Škocjan v Podjuni (512 podpisov); zavedne žene in dekleta iz vasi Hrašče, občina Marija na Zili pri Beljaku; zavedni občani občine Kostanje pri Vrbi (186 podpisov); žene in dekleta, možje in fantje v Globasnici na Koroškem z največjim navdušenjem po zdravljajo majniško deklaracijo (233 podpisov).

Aprovizacija.

a Aprovizacija južne železnice v Ljubljani deli od 3. sept. dalje moko, sladkor, milo in pralni prašek po sledečem redu: 3. sept. dop. št. 1—350, pop. št. 351—700; 4. sept. dop. 701—1050, pop. 1051—1400; 5. sept. dop. 1401—1750, pop. 1751—2100; 6. sept. dop. 2101—2450, pop. 2451—2800; 7. sept. dop. 2801 do konca. Dopoldne od 8. ure do 1/21 opoldne; popoldne od 3. do 6. ure zvečer.

a Tisti, ki so zamudili čebulo. V pisarni mestne aprovizacije se oglašajo še vedno stranke, ki pravijo, da so zamudile zadnje delitve čebule. Kdor ni prejel čebule, jo dobi v sredo, 4. sept. v telovadnici deške ljudske šole na ledini, in sicer popoldne od 2. do pol 6. Stranke se morajo izkazati z nakazili za krompir in plačajo 1 kg po 2 K 50 vin. Kdor ima poleg nakazila za krompir še katerokoli izkaznico ubožne akcije, plača 1 kg po 1 K. Stranke dobe za vsako osebo po 2 kg čebule.

a Kis na zelene izkaznice B št. 2001 do konca. Stranke z zelenimi izkaznicami B št. 2001 do konca prejemajo kis pri Mühleisnu na Dunajski cesti v torek dne 3. septembra popoldne. Določen je ta-le red: Od 2. do 3. ure št. 2001 do 2180, od 3. do 4. ure št. 2181 do 2360, od 4. do 5. ure št. 2361 do konca. Stranke dobe za vsako osebo pol litra kisa. Liter stane 1 K 40 v.

a Orehi za III. in IV. uradniško skupino. Stranke z izkaznicami III. in IV. skupine prejmejo orehe v sredo dne 4. t. m. dopoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: III. uradniška skupina od 8. do 9., IV. uradniška skupina od 9. do 10. ure. Stranke dobe za vsako osebo po pol kg orehov, kilogram stane 6 kron.

Zgubljeno - najdeno.

Zgubil je vojak včeraj popoldne od Dunajske ceste proti Narodnemu domu zlat poročni prstan. Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi policijskemu ravnatelstvu.

Janša: »Popolni nauk o čebelarstvu«. Cena vezani knjigi 5 K 20 vin., broširan izvod 4 K, s poštnino 30 vin. več. — Pisatelj je bil največji, najboljši in najbolj znani slovenski čebelar, prvi c. kr. učitelj čebelarstva na Dunaju, mož, ki je priboril kranjski čebeli in kranjskemu panju prvenstvo ne samo v Avstriji, ampak, skoro bi rekli, v vsem evropskem čebelarstvu. Podal nam je v tem delu predvsem nazore, ki so jih preizkusili slovenski čebelarji skozi stoletja in nove ideje, ki si jih je pridobil po mnogoletnih izkušnjah. Tu sicer ne najdeš popisane moderne čebelarne tehnike, toda knjiga vsebuje vse temeljne nauke in zakone o čebelarstvu in je tako prepotrebna vsakemu, ki si želi dobiti v tem oziru vpogled.

Trunk: »Amerika in Amerikanci«. Cena 12 kron.

Marsikak Slovenec ali Slovenka, ki veliko in skoro neprestano govori o Ameriki, ne pozna te zemlje, njenega ljudstva, navad, šeg in običajev ameriškanih, da izpopolnimo ta nedostatek svojega duševnega obzora, nabavimo si »Amerika in Amerikanci« in osvojimo si bomo popoln in jasno sliko o tem kontinentu v zemljepisnem, prirodnoznanstvenem in narodopisnem oziru. S posebnim zanimanjem in duševnim zadovoljstvom pa čitamo knjigo zato, ker je pisana s posebnim ozirom na naše brate izseljence, njihovo začetno trpljenje, razvoj in sedanji položaj. Skoro vsaka stran je okrašena s krasno sliko.

Knjigo je založila Kat. bukvarna.

Parna žaga v Stajnici pri Ogulinu potrebuje
2 žagarja
Nastop takoj. — Plača po dogovoru.

Kupim dobro ohranjene
vinske sode
iz hrastovega lesa. Ponudbe na nasl. Ljubljana, poštni predal 145.

Iščem vzgojiteljico k dvema deklicama (9 in 3 leta), dvema dečkoma (5 let), ki bi tudi pri lahkih hišnih delih pomagala ozir. šivanju itd. Zahtevam pa predvsem popolno znanje v poučevanju nemščine, slovensčine in glasovirja za 9 letno deklico. Dobra hrana, stanovanje in perilo v hiši, vstop takoj. Ponudbe s sliko in zahtevo plače na gospo Marijano Komar, Laški trg, Spodnje Stajersko. — Istotam se sprejme deklica k otrokom, ki zna šivati in ima ljubezen do otrok. 113

Tordka
Josip Petelinc,
LJUBLJANA, poleg frančiškanskega mostu, SV. PETRA NASIP št. 7 opozarja cenjeno občinstvo, da je dopela večja pošiljatev

Šivinskih strojev
za rodbinsko rabo, krojače in čevljarje. Kdor si jih želi nabaviti, naj se čim prej oglasi. 3123

Dekle
22 let staro, zdravo, iz poštene rodbine, želi vstopiti kot učena v trgovino, ali v večje gospodinjstvo, kjer bi se učila kuhati. — Ponudba pod »Zanesljivost 3076« na upravo tega lista.

Več zajcev žlahtne vrste
proda Fr. Krištof Sv. Petra nasin št. 52

Iščem inštruktorja ali inštruktorico
za poučevanje poljskega jezika za takoj. — Predstaviti se je: Sodna ul. 11/II. desno od 1—2 ure.

GARJE
srbečico, hraste, lišaje, uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perilo. 1 lonček za eno osebo 4 K. Po pošti 5 K poštne prosto. — Prodaja in razpisilja lekarna Trnkoczy v Ljubljani, zraven rotovža. 1212

Costilina J. Podobnik
3109 NOVI VODMAT 145
naznanja, da se dne 2. septembra 1918
začasno zapre
VINOTOC ČEZ ULICO OSTANE.

Išče se **mlinar.**
Plača dobra po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3095.

Prodajalka
izurjena v vseh strokah, želi primeren slobno takoj nastopiti. Naslov pri upravnistvu »Slovenca« pod: »Prodajalka« 3098.

PRODA SE močan in lepo prenovljen louski voz (brek)
s tapciranimi sedeži in naslonjali ob straneh. Prostoren je za deset oseb. — JOSIP ZELENČ, VRHNIKA. 3104

Več vagonov živega apna
ima napredaj Valentin URBANČIČ, Ljubljana, Fracsovo nabrežje št. 1. Oddajajo se samo celi vagoni!

Naznanilo.
Staroznana
plzenska restavracija SCHMIDT
Ljubljana, Gradišče 2
je zopet v polnem obratu in otvorjena za p. n. goste. — Izborna kuhinja po meščanskih cenah. Pivo in vinotoč tudi čez dan in tudi čez ulico. — Velik senčnat vrt. — Velepospotovanjem
JOSIPINA SCHMIDT, restavratorka.

Ortnarski učenec
SE SPREJME TAKOJ pri Al. Korsika, Ljubljana, Bleiweisova cesta (Vrtiča) 3. Pogoji se izvedo pri lastniku. 3052
Želim kupiti še dobro ohranjeno
sobno opravo
z dvema posteljama. Plačam po dogovoru. — Pismeno ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod št. 3077.

Ne zametujte denarja!

Ne kvarite oblek

z raznimi vojnimi barvami!

Nudim Vam edino zjamčeno dobro,

trpežno in blagu neškodljivo

barvo za obleke

iz najstarejše in največje tovarne za barve. Na stotine priznanih pisem vsakemu na razpolago.

Razpošiljam samo 1. vrste

v sledečih barvah: črna, modra, temno zelena, rdeča, temno rdeča, vijoličasta, siva, ružjava in rumena. — Da se na pravi temno modra, se dá polovico črne, polovico modre.

Na zahtevo slovensko navodilo.

100 zavojev 50 kron.

500 zavojev po 45 K za 100 zavojev.

1000 zavojev po 40 K za 100 zavojev.

Poštnine prosto pošilja

Rudolf Cotič

Vrhnika.

Vabilo

na

izredni občni zbor

Obrine centraie v Ljubljani,

za obnovitev Goriške, r. z. z. o. z.,

ki se bo vršil dne 11. septem-

bra 1918 ob 6. uri zvečer v pro-

storih Obrtno-kreditne zadruge

v Ljubljani v Sodni ulici.

Dnevni red:

1. Pristop k Vojni trgovinski družbi

z o. z. za Primorje,

2. Slučajnosti.

Načelnstvo.

Zamenjam

enonadstropno, moderno zidano

hišo

v kateri je osem zračnih sob (dve s

parketi), tlakovana kuhinja, 2 ognja-

varni kleti, pralna kuhinja, velika,

obokana drvarnica, prekaževalnica

mesa pod streho, poleg cisterne mali

obzidani vrtič, lastna kanalizacija, z

balkona krasen razgled, vse v naj-

boljšem stanju, v Višnjigori, za manjšo

HIŠO z velikim sadovnjakom

in vrtom — glavni in edini po-

goj — ali s posestvom v mirnem,

dostopnem kraju. V prvo sprejemam

samo pismene ponudbe, osebnih ob-

iskov nikakor ne! Naslov: P. Višnjjan,

pošta Višnjagora, Dolenjsko. 3090

Edina slovenska veletrgovina

umetnega cvetja in pogrebni po-

trebščin

Anton Z. Finžgar

VARAŽDIN (HRVATSKO)

dobavlja samo na debelo: umetno

cvetje, nagrobne vence, okraske,

nože in tapete za rakve, tančice,

mrtvaške čevlje i. t. d.

Svoji k svojim! :: Svoji k svojim!

V večjo trgovino na deželi se sprejme

izurjena

kontoristinja

ki je večša knjigovodstva, ter ima veselje

Štev. 613.

3136

Naznanilo.

Na c. kr. državni obrtni šoli v Ljubljani

se prične šolsko leto 1918/19 z dnem

19. septembra t. l.

Otvorjeni bodo naslednji oddelki: 1. Višja obrtna stavbna šola (stavbna strokovna šola); 2. višja obrtna šola mehanično-tehnične smeri; 3. strokovna šola za lesno in kamenno kiparstvo; 4. ženska obrtna šola; 5. javna risarska in modelirska šola. — Ostali oddelki zavoda ostanejo tudi letos zaprti.

Sprejemni pogoji:

A. Za obe višji obrtni šoli: a) absolvirana spodnja gimnazija ali spodnja realka; nezadostni redi v tujih jezikih se ne vpoštevajo, ako je uspeh v ostalih predmetih povprečno dovoljen; ali b) absolvirana meščanska šola (ali enako organizirana esemrazredna ljudska šola), ako je učni uspeh v vsakem predmetu vsaj dovoljen. Starost 14 let, sprejemni izpit iz učnega jezika, matematike in prirodoznanja, eventualno tudi risanja. — Učenci višjih obrtnih šol imajo pravico do enoletnega prostovoljstva, kakor dijaki v višjih razredih srednjih šol.

B. Za ostale oddelke: Dovoljena ljudska šola, starost 14 let.

Vpisnina 2 K, šolnina 5 K na semester.

Vpisovanje za oddelke 1.—4. je dne

16. in 17. septembra, za javno risarsko šolo v nedeljo, dne 29. septembra. — Sprejemni izpiti se vrše 18. septembra.

Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo.

Ravnateljstvo c. kr. drž. obrtne šole v Ljubljani,

dne 30. avgusta 1918.

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi

:: oljnatih portrete na platno ::

izvršuje umetniško po vsaki fotografiji

Davorin Roušek

prvi fotografski in povečevalni zavod

— V LJUBLJANI —

KOLODVORSKA ULICA št. 34 a.

Polhovc kože

krtove kože

hrčkove kože

kupi po najvišjih cenah

D. Kölner

trgovina s kožami in krznom

LEIPZIG, Brühl 47.

Pošiljate se prosijo po pošti v zavojih

po 5 kg, odpadli znesek se odpošlje takoj

po prejemu. 3031

Ferdo Savorn

orožniški stražmojster

Fani Savorn roj. Matičič

vdova Weber

poročena.

Rakek

1. sept. 1918.

Ljubljana

Ciril Vizjak

naduštitelj — Kdt. asp.

Ljudmila Vizjak roj. Kovač

poročena

Ljubljana, dne 31. avgusta 1918

Zahvala.

Za ganljive dokaze iskrenega sočutja med boleznijo in

ob smrti našega preljubega brata in strica, gospoda

Ignacija Detela,

posestnika v Moravčah,

se vsem, ki so se blagega rajnika spomnili, ki so ga tolažili in

mu lajšali trpljenje, ki so ga spemili do hladnega groba, naj-

pristrčnejše zahvaljujemo. Posebno hvalo pa smo dolžni kakor

prečastiti duhovščini tako zlasti preblagi rodbini Tomčevi v

Moravčah, ki nam je bila v teh bridkih dneh največja pomoč

in podpora.

Vsem dobrim srcem obilno povrni mili Bog izkazano

ljubavi

V Moravčah, dne 29. avgusta 1918.

3134

ZALUJOČI OSTALI

Domaca semena

sube gobe, prazne vreče in druge pridelke

kupuje trgovina s semeni Sever & komp.,

preje PETER LASSNIK, LJUBLJANA,

MARIJIN TRG. 2534

Stalne delavce

išče »BALEK«. Plača po dogovoru.

Zglasiti se je v pisarni

Dunajska cesta št. 33. v Ljubljani.

PRODA SE v Gradcu lepa, štiri

nadstropja visoka

hiša

v sredini mesta za 200.000 K. Več

se poizve v Gradcu, Castellfeld-

gasse 33, I. nadstropje. 3141

V Gradcu sta NA PRODAJ dve

majhni

hiši

(5. okraj) za 52.000 K. — Več se

poizve v Gradcu, Castellfeldgasse

30, I. nadstropje. 3142

POŠTENA, SAMOSTOJNA

kuharaica

SE SPREJME takoj na graščino z več-

jim gospodarstvom. Osebnost in pismene

ponudbe: Ljubljana, Kongresni trg št. 14,

II. nadstropje. 3147

Zimska suknja

lepa, dobro ohranjena, SE ZAMENJA

ZA MAST. Istotam se proda

postelja

s spodnjim modrocem. — Naslov pove

upravnistvo »Slovenca« pod št. 3121.

MEBLOVANA

mesečna soba

se takoj odda. — Več se poizve v

Komenskega ulici št. 26. 3139

Favoritni

modni album

za jesen in zimo je nanovo izšel (cena

2 K, s poštnino 2 K 20 vin.) in se dobiva,

kakor tudi vsi kroji, pri trdkih

M. Ranit

LJUBLJANA, MARIJIN TRG.

Glavno zastopstvo za Kranjsko.

Kupita se dve

pisalni mizi.

Ponudbe na dobrodelno pisarno, Ljub-

ljana, Poljanska cesta št. 4. Alojzije

Tvrda Henrik Kenda

LJUBLJANA, naznanja svojim cenjenim

odjemalcem, da ostane trgovina

radi zapuščenih razmer

še do 21. sept. zaprta

in se vodi potem zopet v polnem obratu.

V najem vzamem dobro idoč

mlin

eventuelno tudi na tretjino zaslužka.

Ponudbe pod »Mlinar« 3094 na uprav-

ništvo Slovenca.

Pošten mladenič išče službe kot

oskrbnik ali hišnik

Razume se na vsa hišna in gospodarska

dela. Več je tudi vrtnarstva. Cenj. po-

nudbe na upravnistvo »Slovenca« pod:

»Priden in pošten« 3143.

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom prijateljem in

znancem pretužno vest, da je naša iskrenoljubljena sestra, ozi-

teta, gospa

KLEMENTINA PAUSER roj. ARKO

danes, dne 1. septembra 1918, ob 3. uri popoldne po sprejemu

sv. zakramentov za umirajoče preminula.

Pogreb blage pokojnice se vrši v torek, dne 3. sept. 1918

ob pol peti uri popoldne.

Maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi Sv. Stefana

v Ribnici.

Venci se v korist dobrodelnih društev s hvalo odklonijo.

V RIBNICI, dne 1. septembra 1918.

Žalujoči ostali.

Mesto vsakega drugega naznanila.

Glavni zastop za Kranjsko c. kr. priv. občne zavarovalnice

Assicurazioni Generali v Trstu naznanja, da je njega mnogoletni

zaslužni sodrudek, gospod

Leopold Petras

vpok. uradnik c. kr. priv. Assicurazioni Generali

v starosti 92 let preminul.

Pogreb se bo vršil v ponedeljek dne 2. septembra ob 4. uri

popoldne iz hiše žalosti Vodnikov trg št. 1.

V Ljubljani, dne 31. avgusta 1918.

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem

tužno vest, da je Vsemogočni poklical k sebi našo ljubo mamo,

gospo

Marijo Lončar

danes, v soboto, dne 31. avgusta ob 1. uri popoldne po dolgo-

trajni in mučni bolezni, prevideno s sv. zakramenti za umira-

joče, v 38. letu starosti,

Pogreb nepozabne se vrši v ponedeljek, dne 2. septembra

ob 6. uri popoldne.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Blago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

Spod. Šiška, dne 31. avgusta 1918.

Žalujoči ostali.

Po triletnem trpljenju umrl nam je naš dragi soprog, ozi-

roma oče in tast, gospod

Fran Podkrajšek

revident juž. žel. v p.

dne 31. avgusta ob 7. uri zvečer previden s svetimi zakramenti.

Zalostni naznanjamo to za nas tako bridko vest vsem sorodni-

kom, prijateljem in znancem. Pogreb gre v ponedeljek 2. t. m. ob

6. uri popoldne z Resljeve ceste 24 k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v cerkvi sv. Petra.

Ana Podkrajšek, roj. Toman

soproga.

Vida, Olga Bizjak, roj. Podkrajšek

hčeri.

Vili Bizjak,

zet.

Došle so zopet **Mlatilnice**

za pogon s silo ter z roko. Dalje imam na razpolago tudi čistilne mlatilnice in vs